יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 272 | Łódź, Poniedziałek 27 listopada 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ט' כסלו תרצ"ד | № 272

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

יודען, אלס פרעמדע מינדערהייט

ביי געזעצ ווערט פערעפענטליכט אין דייטשלאנד

לאנדאן, 26. (יט"א טעלעגראפיש).

„דיילי מייל" פערעפענטליכט א יודען-געזעץ, וואס זאל די טעג ארויסגעגעבען ווערען אין דייטשלאנד.

לויט דעם נייעם געזעץ וועלען די יודען פער לירען די בירגער רעכט און וועלען בעטראכט ווע רען אלס א פרעמדע מינדערהייט, וואס האט אנ' אייגענע ארגאניזאציע. די יודען וועלען נישט צו-געלאזען ווערען צו קיין עפענטליכע אמטען א. ג.

סעקרעטאר פון „הסתדרות" ארעסטירט

און באלד בעפרייט געווארען

ירושלים, 26. (יט"א טעלעגראפיש).

דער סעקרעטאר פון דער קולטור - קאמיסיע ביי „הסתדרות העובדים" יהודה שמעוני, וועלכער איז שוין 12 יאהר אין לאנד, איז ארעסטירט גע ווארען אונטערן חשד, אז ער איז אויף אנ'אומלעגא לען אופן אריינגעקומען קיין ארץ ישראל.

נאך דעם ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען דאס מיספערשטענדניש, איז ער בעפרייט גע-ווארען.

איטאליען האט נישט בדעה ארויס-צוטרעטען פון דער פעלקער-ליגע

פאריז. 26 (ספ. טעל.) „עקא דע פארי" איז מודיע, אז פאל באנקור האט איפגעקלעהרט אין רוים, דאס עס איז נישטא קיין אויסזיכטען אויף דער ראטיפיצירונג פונ'ם פאקט פון די 4 גרויס-מאכטען דורכ'ן פראנצויזישען פארלאמענט, כל-זמן דייטשלאנד וועט זיך נישט צוריקקעהרען קיין גענף. „פטי פאריזיען" טיילט מיט פון רוים אין שייכות מיט די געשפרעכען צווישען מוסאליני און 'עם גענעראל-סעקרעטאר פון דער פעלקער-ליגע, אווענאל, אז טראץ אלע קלאנגען, האט נישט די איטאליענישע רעגירונג בדעה ארויסצוטרעטען פון דער פעלקער-ליגע, מחמת אזא שריט וואלט נאך מעהר פערקאמפליצירט די איצטיגע פערוויקעלטע אינטערנאציאנאלע סיטואציע.

געשטערטע מאנארכיסטישע איבערקערעניש אין שפאניען

פאריז, 26 (ספ. טעל.)

פון מאדריד איז מען מודיע, אז דער שפא-נישער רעגירונג איז געלונגען אין דער לעצטער מינוט צונישט-צומאכען א מלוכה-אטענטאט, וואס איז געפלאנט געווארען אויף היינט מצד די פאשיסטען-מאנארכיסטען.

אין דער פערשווערונג האבען אנטייל גענו-מען העכערע מיליטער-לייט און פאליטיקער נישט נאר פון מאדריד, נאר אויך פון דער פראווינץ.

שטורם-אפטיילונגען פון דער פאליציי האבען בעקומען א בעפעהל צו בעזעצען די וויכטיגע סטראטעגישע פונקטען אין דער הויפט-שטאט.

טשערמאק לייקענט

אז ער זאל האבען גערופען א פראנט פון זשאבאטינסקי'ן ביז בן-גוריון

ירושלים. 26 (יט"א טעלעגראפיש).

טשערמאק לייקענט אפ די ידיעה, אז ער זאל האבען בעזאגט, אז די יודען און די אראבער האבען גלייכע היסטארישע רעכט אויף ארץ ישראל. ער לייקענט אויך, אז ער זאל האבען גערופען צו א פעראייניגטען פראנט פון זשאבאטינסקי'ן ביז בן-גוריון.

פארוואס מ'בעשטראפט אלץ אין היטלער-לאנד

עססען, 26 (ספ. טעל.)

דאס געריכט אין באכום האט פערשפט אויף א יאהר טורמע איינעם פון די דארטיגע בירגער דערפאר וואס ער האט נישט דערלויבט זיין הייז אנטיילצונעהמען אין די חאהלען.

אין מארס איז אנ'ארבייטער א געוויסער שווארץ ארעסטירט און איבערגעשיקט געווארען אין א קאנצענטראציע-לאגער דערפאר וואס בעת א רעדע פון היטלערן דורך ראדיא האט ער געשטערט זיינע שכנים צו הערען ראדיא.

וויכטיג פאר דער לאדזשער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „עזרת עניים"

נאדלודנא 8, טעל. 153-99

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 און שיקט ארויס דאקטוירים - ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

ווי אויך דענטיסטישע הילף

זאמטשקעס אין דער אמבולאטאריע און אויסער דער אמבולאטאריע פאר א מינימאלען אפצאהל. נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאהלונגען. די פערוואלטונג.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונד.

שבועה דאורייתא.

היינט, מאנטאג, דעם 27-טען ד. ח. 10 א זייגער פריה, וועט אין דער ווילקער שוהל (זאכאדניא 56) שווערען

מרדכי דיקמאן

פון לעשנא 40 לויט'ן פסק-דין פון הרב ר' יוסף פיינער, ברודר מאיר'ל שליט, אז פון דער דושעריזשאוו, וואס ער האט געהאט פון הויז פון פרוי זילבערשטיין, האט ער דורך דער גאנצער צייט, וואס ער האט איינקאסירט גארנישט נהנה געווען. אויך מוז ער שווערען, אז מיט'ן אקט, וואס ער איז ארויף אויפ'ן היפאטעק, וואס מאיר זילבערשטיין האט איהם בעגעבען אויף 4000 זל., צי דאמאלס איז איהם באמת געקומען די דערמאנטע סומע פון 4000 זל. און נאך וועגען אנדערע קלענערע סכסוכים. מיט אכטונג א. זילבערשטיין

גרעסטער אויסוואהל ביי

Szczęśliwy

— פון —

מענער-רעשטען

אויף אנציגער און פאלטענס. בילעצער. שאמאשאווער א. א. פון די בעסטע קוואליטעטען מאדערנסטע מוסטערן, צו די ביליגסטע פרייזען.

יעדער קויפער בעקומט ראבאט.

קומט און איבערצייגט אייך!

5 נאוואמיעסקא 5

ביי R. Szczęśliwy

פראנט 2-טער שטאק

געדענקט דעם אדרעס.

„לינת הצדק"

לאדז, ציגעל-גאס 17

דער פיזיקאליש טעראפישער קאבינעט

איז טעטיג טעגליך פון 11—1 און פון 4—6 אוונד און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציא-ליסט, קווארץ-לאמפען, דיאטערמע, סא-לוקס, עלעקטרישע בעדער. ערמעסיגטע פרייזען.

פאר

גאלד, בריליאנטען

און לאמבארד-קוויטען צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

Dr. med.

ALBERT GOTLIEB

אקושער גינעקאלאג

פיעטריקאווער 26 טעל. 177-50

נעהמט אן פון 9—11 און פון 4-7 אוו.

DR. MED.

FAMILIER

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 62

נעהמט אן פון 12.30 ביז 1.30 בייטאג און פון 6.30 ביז 7.30 נאכט.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 6—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 בטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזען

Dr

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

אכטונג!

דערמיט מאך איך בעקאנט, אז די בעוואוסטע

ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט

פון ספעציאליסט

דיר. י. ראפאפארט

לאדז, וואולטשאנסקא 10 פראנט פארטער טעל. 221-77

געפינט זיך אונטער מיין פערזענליכער אויפזיכט און די קראנקע ווערען פון מיר זעלבסט בעהאנדעלט. מיט אכטונג

Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער טייערע און ליבע מוטער, גראסמוטער, שוויגערמוטער און טאנטע

נ"ע

יענטע ראכעל ווינטער

אשת ר' יעקב ז"ל

אין עלטער פון 71 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, מאנטאג, ד. 27 נאוועמבער 1933, 12 בייטאג פון טרויער-הויז 6-טער שטרפיען 12, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

דער נייער פראנצויזישער קאבינעט
וועט זיך וואהרשיינליך נישט שטארק אונטערשיידען פון דעם פריהערדיגען

פ א ר י ז, 26 (ספ. טעל.)

דער סענאטאר שאטאן האט אפיציעל מיטגעטיילט, אז ער האט אנגענומען די מיסיע צו בילדען דעם קאבינעט.

פ א ר י ז, 26 (ספ. טעל.)

דער בעשטאנד פון שאטאנ'ס קאבינעט וועט זיך וואהרשיינליך נישט שטארק אונטערשיידען פון דעם פריהערדיגען קאבינעט פון סארא. פאל באנקור וועט וואהרשיינליך בלייבען אויסערן-מיניסטער, דאלאדיע — קריגס-מיניסטער, סארא — פלאט-מיניסטער, די וויצע-מיניסטארען-אמטען וועלען אפגעשאפען ווערען.

די פרעסע, רעדענדיג וועגען דעם רעגירונגס-קריזיס, האלט, אז שאטאנ'ס אויפגאבע איז נישט פון די לייכטע. זיי רעכענען זיך אבער מיט זיין געשיקטקייט, וואס וועט איהם וואהרשיינליך דערמעגליכען צו געפינען אונטערשטיצונג ביי די לינקע רעפובליקאנער און נעאָ-סאציאליסטען.

פ א ר י ז, 26 (ספ. טעל.)

די ערשטע אויפגאבע פון דער נייער רעגירונג וועט זיין צו דערגרייכען אנ'אפשפארונג פון א מיליארד פראנק דורכ'ן סקאסירען די וויצע-מיניסטארען-אמטען און א גרויסע צאהל מיניסטעריאל-בעאמטע.

קאטעגאָרישער געגנער פון דירעקטע געשפּרעכן מיט היטלערן, און ער זאגט זיך ארויס פארן פארזעצען די ארבייטען פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ, נישט געקוקט אויף די אפּוזיציע פון דייטשלאנד, וועלכער מ'דארף פארשטעלען צום אונטערשרייבען א פארטיגע קאנווענץ.

גרויסע מאניפעסטאציעס
פון בערג-ארבייטער אין פראנקרייך

פ א ר י ז, 26 (ספ. טעל.) פון דוע איז מען מודיע, אז 5 טויזענד בערג-ארבייטער האבען פארמירט א דעמאנסטראציע מיט טראנספאראנטען און זענען אוועק אין דער פרעפעקטור, וואו עס איז איבערגעגעבען געווארען א מעמאריאל, וועלכער ענטהאלט די פאדערונגען פון די בערג-ארבייטער.

אנ'ענהליכע מאניפעסטאציע איז פארגעקומען אין ארראס.

גלייכצייטיג האבען ארגאניזירט א דעמאנסטראציע די קאמוניסטען, וועלכע האבען בעוויזען איבערצורייסען דעם פאליציי-קארדאן פאר דער פרעפעקטור.

חוץ מזה האבען סאציאליסטען און קאמוניסטען ארגאניזירט א מאניפעסטאציע אין וואלענסיען, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט 4 טויזענד בערג-ארבייטער.

די מאניפעסטאנטען האבען נישט געוואלט אוועקנעמען די טראנספאראנטען. צוליב דעם האט איינגעגריפען די פאליציי און ס'איז ארעסטירט געווארען דער דעפ. דעוועז.

יאפאן ציהט צוריק איהר מיליטער
פון מאנדזשוריע

פ א ר י ז, 26 (ספ. טעל.)

פון טאקיא איז מען מודיע, אז מחמת אויפן טעריטאריום פון מאנדזשוריען איז איינגעפיהרט געווארען ארדנונג און רוה, האט יאפאן בעשלאסען צוריקצוציהען פון מאנדזשוקא איהר מיליטער אין יאהר 1934.

אין שייכות דערמיט זאלען נאר פערגרעסערט ווערען די פאליציי אפטיילונגען, וועלכע וועט בעאויפטראגט ווערען צו היטען דעם וויטערדיגען שלום ושלוה אין לאנד.

„צוזאמענשטויסען פון 2 וועלטען"
צו ליטווינאוו'ס קומען קיין רוים

ב ע ר ל י ן, 26 (ספ. טעל.)

הוגענבערג'ס „לאקאל-אנצייגער" שרייבט, אז ליטווינאוו'ס וויזיט אין רוים האט א גרעסערע בעדייטונג ווי א געוועהנליכער אקט פון קורטואזיע.

מוסאליני'ן — שרייבט די צייטונג — איז עס שטענדיג געגאנגען אין דעם, אז עס זאל דערהאלטען ווערען א ענגער קאנטאקט מיט סאוויעט-רוסלאנד, טראץ די אונטערשיידען אין די פאליטישע רעזשימען.

דאס קומען פון ליטווינאוו'ן קיין רוים פאלט אויס אין דעם מאמענט, ווען אווענאל בעמיהט זיך צו פעראינטערעסירען איטאליען מיט א פראיעקט וועגען רעפארמירען די פעלקער-ליגע.

אין רוים — גיט צו די צייטונג — וועט קומען צו א צוזאמענשטויס פון צוויי וועלטען. דארט ווערען רייף בעשלוסען, דער אויסגאנג פון וועלכע עס וועט בעווירקען אלע קומענדיגע פאליטישע קאמבינאציעס.

יודען געדענקט!
היטלערישע באנדעס פייניגען אייערע ברידער אין דייטשלאנד
אייער בעוואהר געגען זיי איז בּאיקאט אויף סחורות פון דייטשלאנד!

געשטארבען שמואל לייב גארדאן

י ר ו ש ל י ם, 26 (יט"א טעלעגראפיש).

אין עלטער פון 67 יאהר איז געשטארבען דער בעקאנטער העבראיישער שריפטשטעלער שמואל לייב גארדאן פון ווארשא.

אויסגעפיהרט 3 טויט-אורטיילען אין לאמזשע

ג ר א ד נ א, 26. (טעלעפאניש).

פאריגע נאכט איז אויסגעפיהרט געווארען דער טויט-אורטייל איבער די 3 באנדיטען: מראשקאווסקי, צאלין און קארוואיוסקי וועלכע האבען אויסגעמארדעט די משפחה פון באנינסקי.

לעאן בלום געגען דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט היטלער'ן

פ א ר י ז, 26 (ספ. טעל.)

לעאן בלום טרעט ארויס אין „פאפולער" אלס

לאדזער נייעס

„וואך פונ'ם פוילישען בוך"

(א) אין הסכם מיט'ן בעשלוס פונ'ם וואיעוואדישען אויספיהר-קאמיטעט האט זיך נעכטען אנגעהויבען די אזויגערופענע „וואך פונ'ם פוילישען בוך".

אין זאל פון שטאט-ראט איז אין שייכות דערמיט געעפענט געווארען א ספעציעלע אויסשטעלונג פון ביכער, וואס זענען לעצטענס ארויסגעגעבען געווארען.

די אויסשטעלונג, וועלכע עס האט פייערליך געעפענט דער לאדזער וואיעוואדע ה' האוקע-נאוואק, וועט אפען זיין ביז'ן 3 דעצעמבער איינשליסליך און אין משך פון דער גאנצער צייט וועלען אין די שטאטישע ביבליאטעקען געעפענט ווערען ענטשפרעכענדע קורסען.

גלייכצייטיג איז אינ'ם בנין אויפן פרייהייטס פלאץ געעפענט געווארען אנ'אויסשטעלונג פונ'ם „אמאליגען פוילישען בוך".

די אויסשטעלונגען אין די שטאטישע ביבליאטעקען זענען שוין נעכטען צאהלרייך בעזוכט געווארען.

דער איינטריט איז א בחנמדיגער.

דייטשער גרעניץ-וועכטער
דערמארדער אויף דער פוילישער ערד א פויער

(2) לויט ווי מ'איינפארמירט אונז פון וואיעוואדשאפט איז עהערנעכטען ביי'ן גרעניצען מיט'ן פוילישען ברעג פון דעם טייך פראסנע דער 52-יעהריגער שטשעפאן קשיאנזשטשיק.

פלוצים האט אויף איהם פון צווייטען זייט טייך אויסגעשאסען פון א ביקס א דייטשער גרעניץ-וועכטער און אוועקגעלייגט איהם א טויטען אויפ'ן ארט.

די לאדזער וואיעוואדזשטווע האט וועגען דעם פאל מודיע געווען די צענטראל-מאכט אין ווארשא.

פאטאל אוועקגעפאלען

(א) אויף קאפערניקא גאס איז אוועקגעפאלען פאר הונגער און אויסשעפונג א געוויסער מיקאלאי יעלענסקי.

ער איז אזוי אומגליקליך אנידערגעפאלען אז ער האט זיך דערביי צובראכען די רעכטע האנד, און זיך שטארק צוקאליעטשעט דעם קאפ.

פאגאטאוויע האט איהם באנדאזשירט און אפגעפיהרט אין זאמאס-שפיטאל.

נייע פילאנטראפישע געזעלשאפט

לעצטענס איז לעגאליזירט געווארען א געזעלשאפט א. נ. „גיכע הילף", וועלכע האט זיך געשטעלט די אויפגאבע צו ענטוויקלען א פילזייטיגע טעטיגקייט אויפ'ן פילאנטראפישען געביט אין אונזער שטאט. ערטיילען מעדיצינישע הילף ארימע קראנקע, ערטיילען אלע מעגליכע שטיצע אין הילף ארעמע קימפעטארינס, ווי אויך בייהילפיג זיין אין ערלעדיגען אלע נויטיגע זאכען ביי טויט-פאלען, „חסד של אמת" און „נושאי המטה".

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפּעלטער פראגראם
— I —
„פארט-נעכט"
אין דער הויפט-ראלען:
Philips Holmes
און James Gleason
— II —
„דער שוויגערין
שונא"
אנהויב פון די טעגלעכע טעגליך 4.30 נ"מ
שבת און זונטאג—12.30 א זייגער בייטאג

„אגודה" סאלידאריזירט זיך מיט ציוניסטען
אין דער פראטעסט-אקציע געגען דער בעגרעניצונג פון דער עמיגראציע קיין ארץ-ישראל
מיטינג און דעמאנסטראציעס אין ווארשא

ו א ר ש א, 26 (טעלעפאניש)

היינט איז אין קינא-זאל „טעלענדיר" פארגעקומען א גרויסער פראטעסט-מיטינג געגען דער בעגרעניצונג די עמיגראציע קיין ארץ ישראל.

אויף דעם דאזיגען מיטינג זענען ארויסגעטראטען רעדנער פון אלע ציוניסטישע ריכטונגען, ווי: „מזרחי", רעוויזיאניסטען, יודענשטאטס-פארטיי, „עת לבנות", „על המשמר".

די רעדעס זענען געהאלטען געווארען אין א זעהר שארפען טאן, און לסוף זענען אנגענומען געווארען גרויסע פראטעסט-רעזאלוציעס.

עס איז אויך אנגעקומען א בריף פון דער „אגודה", וועלכער איז דורכגעלייענט געווארען אויפ'ן מיטינג, און אין וועלכען זי סאלידאריזירט זיך מיט דער פראטעסט-אקציע פון די ציוניסטען.

נאכ'ן פראטעסט-מיטינג זענען פארגעקומען דעמאנסטראציעס אין פארשידענע גאסען פון דער שטאט. פאליציי האט די דעמאנסטראנטען פונאנדערגעטריבען.

יצחק גרינבוים וועגען די עמיגראציע-בעגרעניצונגען קיין ארץ-ישראל און די אונלעגאלע טוריסטען

ו א ר ש א, 26 (טעלעפאניש)

היינט האט יצחק גרינבוים אפגעהאלטען א גרויסע פרעסע-קאנפערענץ אין שייכות מיט זיין אוועקפאהרען קיין ארץ-ישראל אלס לייטער פון דער עליה-אפטיילונג ביי דער אגענץ.

עס זענען געקומען כמעט אלע יודישע זשורנאליסטען, פאר וועלכע גרינבוים האט געהאלטען א 3-שעה'דיגען רעפעראט, אין וועלכען ער האט אגב אויך גערעדט וועגען די לעצטע עמיגראציע-בעגרעניצונגען און די אבלאוועס אויף די אונלעגאלע טוריסטען אין ארץ ישראל. בסך הכל — האט ער געזאגט — זענען פון לאנד ארויסגעשיקט געווארען 33 פערזאן, און אזעלכע „טוריסטען" זענען פארהאן אין א"י אנ'ערך 20,000. גרינבוים האלט, אז די פאלשע טוריסטען זענען טאקי א נישט געוואונשענע ערשיינונג פארן ישוב. ער איז אבער זעהר אפטימיסטיש וואס נוגע זיין קומענדיגער ארבייט, און ער דערקלעהרט, אז ער וועט מיט כל הכוחות קעמפען מ'זאל די אומלעגאלע נישט ארויסשיקען און די אימיגראציע זאל נישט ווערען בעגרעניצט.

* * *

ו א ר ש א, 26 (טעלעפאניש) היינט אין אווענד איז אין טעאטער „נאווושטשי" פארגעקומען א געזעגענונגס-אקאדעמיע לכבוד יצחק גרינבוים'ען.

עס זענען אויפגעטרעטען א רייהע רעדנער, וועלכע האבען געגעבען אויסשעפענדע אפשאצונגען וועגען גרינבוים'ס ציוניסטישע טעטיגקייט.

עס האט אויך גערעדט נחום סאקאלאוו, וועלכער האט צוגעוואונשען גרינבוימען מזל און ברכה אין זיין וויטערדיגער ארבייט.

שפעטער איז אין פאלעסטינא - אמט פארגעקומען א געזעגענונגס-באנקעט.

מארגען פאהרט גרינבוים אפ קיין ארץ-ישראל.

KINO „CZARY"
Cegielniana 2.

טויזענטער מענשען זענען צוריק אהן בילעטען פון דער קאסע פון קינא „טשארי" שבת און זונטאג
ריזיגער ערפאלג פון דעם ערשטען 100-פראצענטיגען רעדענדיגען און זינגענדיגען פילם אין דער יודישער שפראך
„יוסף אין מצרים"
קינא „טשארי"
צעגעלניאנא 2.
דער דאזיגער מאנומענטאלער פילם ווערט היינט און טעגליך דעמאנסטרירט פון 4 א זייגער נאכמיטאג אין קינא „טשארי"

לאדז. 27 נאוועמבער 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 27 נאוועמבער 1933

אנ'ערינערונג אין בריסקער שלום
און די יאפאניש-דייטשע דערנעהנטערונג

אין סאוויעטן-רוסלאנד איז די טעג געפייערט געווארן א גאנץ אייגנארטיגער יובילעי: דער יאהרטאג, ווען ס'איז צוריסן געווארן דער בריסקער שלום-טראקטאט מיט דייטשלאנד. וואס דאס איז אזוינס געווען דער בריסקער שלום — איז איבעריג אויפצוקלערן, אין די בעדינגונגען, וועלכע דער דייטשער שטיוועל האט דעמאלט אנגעווארפן דעם רואינירטען פון קריג און רעוואלוציע צושטערטן רוסלאנד, האט זיך ארויסגעוויזן דער שרעקליכער פרצוף פון זיגערישען דייטשען אימפעריאליזם. דער שלום איז געווען א ווארנונג פאר די פעלקער, וואס זענען געשטאנען אין קריג מיט דייטשלאנד: ווי וועט זיין צו דעם. וואס וועט זיין אנגעוויזן אויפ'ן דיקטאט פון בערלין. און מען קאן זאגן, אז דער בריסקער זיגערישער שלום האט מעהר שאדען געבראכט דעם קייזערליכען רייך, איידער די שווערסטע מפלה אויפ'ן פראנט, דער ווייטערדיגער קריג איז פאר אלע אנטיילנעהמער געווארען א קריג פאר דער עקזיסטענץ אין עלעמענטארסטען זין פון ווארט.

לענין האט ביים שליסען דעם בריסקער שלום ארויסגעוויזן א גאוניש פאליטישע ווייטזיכטיגקייט. ער האט געזעהען, אז דייטשלאנד וועט לאנג נישט קאנען מעהר זיך האלטען, אז דער אויסברוך פון דער רעוואלוציע אין דייטשלאנד איז גאר נאהענט, דעריבער איז ער געגען דער שטעלונג פון פיל אנדערע אנגעזעהענסטע פיהרער פון די סאוויעטען געווען פאר אונטערשרייבען דעם בריסקער אפמאך, פאר אונטערצייכענען דעם בריסקער שאנד=שלום, ווי מען האט איהם אנגערופען. געגען לענינען זענען דעמאלט געווען טראצקי, ראדעק און פיל אנדערע פיהרענדע פאליטיקער פון סאוויעטען-לאגער און נאר א דאנק דער געוואלדיגער עקשנות פון לענינען איז דער אפמאך ראטיפיצירט געווארען דורך דעם פערטען צוזאמענפאהר פון די סאוויעטען.

אבער באלד ווי ס'איז אויסגעבראכען די רעוואלוציע אין דייטשלאנד, דעם 13-טען נאוועמבער פון זעלבען יאהר 1918, איז צונויפגערופען געווארען אנ'עקסטרא סעסיע פון וציק. און דער בריסקער-אפמאך איז פייערליך אנולירט געווארען. דער וציק האט דאן ארויסגעלאזט א מאניפעסט, וואס איז איבערגעגעבען געווארען דורך ראדיא צו אלע, אלע, און אין וועלכען עס איז פייערליך געזאגט געווארען:

„דער בריסקער שלום. דער שלום פון געוואלט און פון רויבעריי האט אויפגעהערט צו עקזיסטירען. די ארבייטענדיגע מאסען פון רוסלאנד, לאטוויע, עסטאניע, פוילען, ליטע, אוקראינע. פינלאנד קרים און קאווקאז. וועלכע זענען באפרייט געווארען א דאנק דער דייטשער רעוואלוציע פון יאך פון דעם טראקטאט, וואס איז דיקטירט געווארען דורך דער דייטשער סאלדאטעסקא, זענען איצט בערופען אליין צו בעשטימען וועגען זייער גורל"...

דער גוטער קענער פון די פראבלעמען אין סאוויעט-רוסלאנד. דער קארעספאנדענט פון דער „גאזעטא פאלסקא", אטמאר מאכט אויפמערקזאם, אז די דאטע, ווען דער דערמאנטער מאניפעסט איז ארויסגעגעבען געווארען, דער דרייצעהנטער נאוועמבער איז אין פערלויף פון צעהן יאהר אין רוסלאנד אינגאנצען פערשוויגען געווארען. די אינטערעסען פון די גוטפריינדשאפטליכע באציהונגען צווישען די סאוויעטען און דייטשלאנד האבען נעפאדערט נישט צו דערמאנען אן דער ווייטאגדיגער דאטע פון דייטשלאנד'ס מפלה, וואס האט געבראכט צו דער אנולירונג פון בריסקער שלום. און בלויז איצט האט מען זיך אין מאסקווע דערמאנט אן דער דאזיגער טריומפאלער דאטע פאר די סאוויעטען, אן דער באפרייאונג פון בריסקער שרעקליכען שמאכט-שלום און די דאטע איז פייערליך באגאנגען געווארען אין רוסלאנד. די פרעסע האט דעם ענין געווידמעט גאנצע זייטען, מען האט געשריבען ברייטע ערינערונגען וועגען דעם, ווי אזוי דאס האט פאסירט, די בלעטער האבען געבראכט א סימבאליש בילד: א צייכענונג פון בריסקער טראקטאט, אויסגעשטראכען פון איין עק ביז'ן צווייטען. די פייערונג האט געטראגען א בולט דעמאנסטראטיווען כאראקטער געגען דעם איצטיגען דייטשלאנד.

די סיבה פון דער דעמאנסטראציע ליגט אין דער אלץ שטארקערער דערנעהנטערונג צווישען יאפאן און דייטשלאנד, צווישען די מלוכות, פון וועלכע די ערשטע באדראהט די אינטערעסען פון סאוויעטען-פערבאנד אויפ'ן ווייטען מזרח און שטעהט דארט גרייט אלס דער קומענדיגער קריגס-געגנער פון רוסלאנד, די צווייטע איז דער ארגאניזאטאר פון קומענדיגען קרייץ-צוג געגען די סאוויעטען פון מערב-זייט. די דערנעהנטערונג צווישען די צוויי צושטערער פון וועלט-שלום איז אין דער לעצטער צייט אוועק זעהר ווייט. א שטייגער דעם זעכצעהנטען נאוועמבער האבען די ראדיא-סטאנציעס פון ביידע לענדער איינגעארדענט אנ'אפעל, וואס האט געדארפט דעמאנסטרירען פאר דער גאנצער וועלט די גוטע פריינדשאפט זייערע.

די בערלינער ראדיא-סטאנציע האט געשפילט דעם יאפאנישען הימן, דערויף האט טאקיא געענטפערט מיט אפשפילען דעם הארסט=וועסעל-ליד, דאן האבען געהאלטען רעדעס דער אמבאסאדאר פון יאפאן אין בערלין און דער אמבאסאדאר פון דייטשלאנד אין טאקיא. זיי האבען אונטערגעשטראכען, אז ביידע לענדער לעבען איבער דעמזעלבען גורל. אינטערעסאנט איז אויך, וואס אלס אמבאסאדאר פון דייטשלאנד קיין טאקיא איז געשיקט געווארען דער לאנג-יעהריגער אמבאסאדאר אין מאסקווע, פאן דירקסען, וועלכער פאהרט אין באגלייטונג פון אנגעזעהענעם דייטשען זשורנאליסט, פיליעהריגען קארעספאנדענט אין מאסקווע ד"ר יוסט.

די אנקניפונג פון דיפלאמאטישע באציהונגען צווישען מאסקווע און וואשינגטאן, די דערנעהנטערונג צווישען סאוויעט-רוסלאנד און אמעריקע איז א מעכטיגער נעגענגיפט געגען דער יאפאניש-דייטשער פריינדשאפט, און נישט אומפיקאנט איז, וואס אלס ערשטער אמבאסאדאר פון רוסלאנד קיין וואשינגטאן איז בעשטימט געווארען דער געוו. סאוויעטישער אמבאסאדאר אין טאקיא טראיאנאווסקי. דערביי איז זעהר וויכטיג צו באמערקען, אז פון דער דייטשער זייט איז געטון געווארען אלדאס מעגליכע צו שטערען דער דערנעהנטערונג צווישען די סאוויעטען און די פאראייניגטע שטאטען, און אויב דאס איז נישט געלונגען, איז נאטירליך נישט דערפאר, ווייל די ראסיסטען האט געפעהלט גוטער ווילען אין דער הינזיכט, נאר ווייל די אינטערעסען פון ביידע גרויסע רעפובליקען אין ווייטען מזרח פאלען צונויף. איבעריגענס וועט זיך אמעריקע נישט רעכענען מיט קיין שום סענטימענטען און וועט מיט דעם גרעסטען חשק איבערנעהמען די ריזיגע באשטעלונגען פון די סאוויעטען, וואס זענען ביז איצט געגאנגען קיין דייטשלאנד און וועלכע מאסקווע ציהט ביסלעכווייז, אבער סיסטעמאטיש צוריק. אלץ בולט'ער טרעטען ארויס די קאנטורען פון קאמף, אין וועלכען די פארטנערען וועלען זיין פון איין זייט אמעריקע און דער סאוויעטען-פערבאנד און פון דער אנדערער זייט יאפאן און דייטשלאנד. (פפקי)

דער קרייץ=צוג געגען די סאוויעטן
וואס ווערט צוגעגרייט אין היטלערלאנד

אונטערן קעפל: „דייטשלאנד געגען רוסלאנד", ברענגט די ווינער „ארבייטער=צייטונג" א זעהר אינטערעסאנטע קארעספאנדענץ פון בערלין. די קארעספאנדענץ איז אנגעשריבען פון שטאנדפונקט פון דער סאציאליסטישער צייטונג, וועלכע איז איבערצייגט, אז געגען די סאוויעטען ווערט ווירקליך צוגעגרייט א בעוואפנטע אינטערווענץ און אז בראש פון די אגרעסיווע פלענער געגען די סאוויעטען שטייט ווירקליך דייטשלאנד.

די ידיעות וועלכע די קארעספאנדענץ ברענגט, זענען העכסט אינטערעסאנט.

די צייטונג באהויפטעט, אז אלפרעד ראזענבערג, וועלכער איז מיט א קורצער צייט צוריק אפגערוקט געווארען אויפ'ן הינטערפלאן דורך דעם אויסערן-מיניסטער נויראט, האט איצט באקומען אונטערשטיצונג ביי היטלער אליין און מיט זיין הילף רוקט ער זיך ארויס איצט אין א פאדערפלאן פון די דייטשע פאליטיקער. ראזענבערג, ווי באוואוסט, רעכענט, אז די צוקונפט פון דייטשלאנד געפינט זיך אין מזרח און דייטשלאנד דארף שטיין בראש פון אנ'אינטערווענץ געגען סאוויעט-רוסלאנד.

דערמאנענדיג וועגען דעם באוואוסטען ארויסטריט פון הוגענבערגן אויף דער לאנדאנער אינטערנאציאנאלער קאנפערענץ. וועגען דעם, אז עס איז נויטיג צו געפינען פאר דייטשלאנד נייע טעריטאריעס צו באזעצען א מיליאן מענשען, באהויפט די צייטונג, אז ראזענבערג איז איצט דער, וואס חזרט איבער די דאזיגע געדאנקען און ווי=קעלט זיי איין אין א „דיפלאמאטישער פארם". די צייטונג באשטעטיגט די ידיעה וועגען דעם פארשלאג, וועלכען ראזענבערג האט געמאכט דעם פראנצויזישען געזאנדטען אין בערלין וועגען איבערגעבען דייטשלאנד דעם פוילישען קארידאר און דערפאר וועט דייטשלאנד העלפען פוילען באהערשען אוקראינע.

דער פראנצ. געזאנדטער פראנסוא פאנסע האט וועגען דאזיגען פארשלאג ראזענבערג'ס מיטגעטיילט נויראטען, וועלכער איז דערפון שטארק אויפגערעגט געווארען און מען האט דעמאלט ראזענבערגן אדורכגעשיקט אויף א פאר וואכען קיין ענגלאנד.

ראזענבערג האט זיך אבער נישט בערוהיגט. ער האט געוואלט פאהרען קיין ווארשא, אבער היטלער האט איהם נישט געלאזט. דאן האט ער אנגעהויבען ארבייטען אין דאנציג. אלס רעזולטאט איז געקומען צו א נייער ווענדונג פון די דאנציג-פוילישע באציהונגען, די נאציאנאל-סאציאליסטישע פרעסע האט גענומען א נייעם טאן און עס איז געקומען דערצו, אז היטלער נעהמט אויף דעם פוילישען געזאנדטען און פיהרט מיט איהם אונטערהאנדלונגען וועגען א נישט-אגרעסיע אפמאך.

ווייטער דערצעהלט דער בערלינער קארעספאנדענט וועגען דער שוין באוואוסטער רעארגאניזאציע פון די רוסישע נאציס אין דייטשלאנד און ווייזט אן דערויף, אז די נייע רוסישע נאציאנאל-סאציאליסטישע ארגאניזאציע אין דייטשלאנד, דאס איז די שאפונג פון ראזענבערג'ן. די פיהרער פון דער ארגאניזאציע גאלאוואטשעוו און מעלצער-זאקאמעלסקי זענען נאהענטע פריינד פון ראזענבערג'ן.

לויט דעם פארלאנג פון ראזענבערג'ן איז דער דייטשער געזאנדטער אין מאסקווע פאן-דירקסען, וועלכער איז נאך געוויסע פארבעהאלטען איבערגעגאנגען אויף זיין זייט, איבערגעפיהרט געווארען קיין טאקיא. מיט א צוויי וואכען צוריק האט בערלין באזוכט דער פארשטעהער פון יאפאנישען רויטען קרייץ, פירשט טאקאגאווא, וועלכען עס האבען באגלייט א צעהנדליג יאפאנישע אפיצירען, וואס זענען פארבליבען אין דייטשלאנד. די דאזיגע יאפאנער, די „געלע נאציס פון מזרח-אזיען" ווערען אלס שונאים פון סאוויעט-רוסלאנד אין דייטשלאנד באהאנדעלט מיט גרויסע סימפאטיע מצד די ברוינע נאציס.

פאן נויראט פערנעהמט נאך דעם פאסטען פון אויסערן-מיניסטער, אבער זיינע טעג זענען שוין געצעהלטע. אויב זיין נאכפאלגער וועט נישט זיין ראזענבערג, וועט עס זיין פאן פאפען, וועלכער באציהט זיך אויך מיט גרויס סימפאטיע צו דעם קרייץ=צוג אויף די סאוויעטען.

אזוי כאראקטעריזירט די לאגע דער בערלינער קארעספאנדענט פון דער ווינער „ארבייטער-צייטונג". די אויסערגעוועהנליכע ראלע, וואס ווערט דא צוגעשריבען, איז אפשר אין דער ווירקליכקייט א ביסעל איבערטריבען. די באהויפטונגען פון דעם דאזיגען קארעספאנדענט זענען אבער העכסט סימפטאמאטיש פאר די שטימונגען, וואס הערשען איצט אין דייטשלאנד.

מיר האבען געשאפען א נייעם טיפ יוד
אבער נישט קיין נייע יודישע פאליטיק

אין אנ'ארטיקעל אין דער „ציונ. וואך" שרייבט ד"ר פ. ראטענשטרייך:

ווען מיר קוקען זיך צו צו אונזער קאמף ביים אויפבוי פון ארץ-ישראל קאנען מיר נישט זאגען, אז מיר שוינען די כוחות, כדי זיי קאנצענטרירט צו ווארפען אין דעם מאמענט, ווען עס איז אבסאלוט נויטיג. מיר האבען נאך נישט געשאפען די ריכטיגע סטראטעגיע, וועלכע פיהרט צום זיג. ווייצמאן, וועלכער ווערט אין די טעג אלט 60 יאהר, האט אונז געגעבען אין די צייטען, אין וועלכער ער האט אנגעפיהרט אונזער אויפבוי=ארבייט, די פאליטישע קאנצעפציע פאר'ן אויפבוי פון ארץ-ישראל. די קאנצעפציע איז ביז היינט אין קיין שום פרט נישט געענדערט געווארען, מען האט זי אפילו נישט פערטיפט און נישט אויסגעברייטערט, די, וואס פיהרען די היינטיגע פאליטיק זענען געבליבען עפיגאנען פון ווייצמאנישער קאנצעפציע, אבער נאר עפיגאנען און נישט איינמאל שלעכטע עפיגאנען. זיי האבען די קאנצעפציע איבערגענומען אלס ירושה, אבער זיי האבען זיך אפילו נישט אנגעשטרענגט די ירושה צו פערגרעסערען. און ווייל זיי האבען זי נישט פערגרעסערט איז זי קלענער געווארען. דער צאהן פון דער צייט האט זי אפגעשוואכט. דאס אומגליק איז נאך, וואס עס האט זיך אונז געדאכט, אז יעדער קאן זיין דער אויספיהרער פון דער קאנצעפציע.

מיר האבען זיך פערמאכט, אליין איינגעשלאפען, נישט געזעהען די ווירקליכקייט. אמת איז, אז בויער פון ארץ ישראל זענען פערלייקענער פון דער יודישער ווירקליכקייט. אבער זיי טארען נישט זיין פערלייקענער פון אנדערע ווירקליכקייטען, וועלכע זענען ארום אונז — פון דער אראבישער ווירקליכקייט און פון דער דריטער ווירקליכקייט, וועלכע הייסט ענגלישע פאליטיק. מיר האבען פערשטאנען צו געשטאלטען א נייעם טיפ פון יודען, אבער מיר האבען נישט געשאפען א טאטזאכליכע יודישע פאליטיק, וועלכע עס זאל מעגליך מאכען דער גרויסער צאהל פון די נייע יודען שנעל צו בויען ארץ ישראל. מיר האבען די פאליטישע רעאליזאציע פון ארץ ישראל אנגעשטרעבט, אבער מיר האבען נישט געוואוסט און ווייסען ווייטער נישט ווי אזוי זי צו פערווירקליכען.

דערפאר ווערען מיר פון געשעהענישען איבעראשט, דערפאר האבען מיר נישט געוואונען פאר זיך נישט די ענגלענדער און נישט די אראבער.

זאגען מיר עס אפען ארויס. מיר האבען קיין שום פארטנער נישט אין ארץ-ישראל, נישט די ענגלענדער און נישט די אראבער, דאס וואלט אפשר נישט געווען שלעכט, ווען ביידע זאלען אונז נישט שטערען. ווען ענגלאנד זאל נאר צו אפט נישט ווערען דער פארטנער פון די אראבער, ווי מיר זעהען דאס אין משך פון דער גאנצער צייט.

מען וועט אפשר פרובען צו ענטפערען, אז דאס איז די ענגלישע פאליטיק, אז א צייט איז ענגלאנד אונזער פארטנער און א צייט דער פארטנער פון די אראבער. ווער עס זאגט דאס, זאגט א ליגען, פעלשט די ווירקליכקייט. ענגלאנד איז אין ארץ=ישראל קיינמאל נישט געווען אונזער פארטנער, האט פעריאדען-מעסיג העכסטענס טאלערירט אונזער ארבייט — פון שטיצען אונז איז קיינמאל נישט קיין רעדע געווען. מיר קאנען אפילו נישט אויפווייזען פראגמענטען פון העלפען אדער שטיצען אונז מצד פון דער מאנדאטאר-מאכט. זענען אונזערע אנשטרענגונגען שטארק געוואקסען, האט ענגלאנד שוין געפונען וועגען, ווי אזוי אונז צו שטערען און אונזערע אנשטרענגונגען צו אונטערברעכען, רעכענענדיג זיך אפילו נישט מיט דער נויט פון דעם יודישען פאלק, מיט אונזערע ערפאלגען אין ארץ-ישראל, מיט דעם פערשטענדניש פון אלע קולטור-פעלקער פאר אונזער ארבייט אין ארץ-ישראל.

האט מען געזעהען, אז יודען פאראייניגען זיך און שאפען די יודישע אגענץ, כדי גיכער צו בויען ארץ ישראל. זענען געקומען אומרוהען מצד פון די אראבער. און נישט נאר מיר נאר ענגלישע אפיצירען, וועלכע האבען אין יאהר 1929 געדינט אין ארץ=ישראל. האבען געשריבען, אז די ענגלענדער האבען געמאכט די אומרוהען.

האט פאר עטליכע וואכען דער פעלקער-בונד פערלאנגט אפענע טויערען פאר די יודען אין ארץ-ישראל, זענען געקומען די לעצטע אומרוהען. עס וועט אפשר נישט לאנג דויערען און מיר וועלען געוואויר ווערען, ווער עס האט זיי געמאכט, כדי צו באשרענקען די יודישע עמיגראציע קיין ארץ=ישראל.

אבער איידער דער אדער יענער אפיציר וועט פערעפענטליכען פרטים איבער די טאטזאכליכע ארגאניזאטארען פון די אומרוהען, ווייסען מיר אליין. ווער עס רופט ארויס שוועריגקייטען און לאזט אונז נישט אומגעשטערט בויען. פרעגט זיך, צי זאלען מיר ווייטער געהען דעם וועג, וועלכען מיר זענען געגאנגען ביז היינט, צי עס איז נישט נויטווענדיג, אז מיר זאלען ראדיקאל ענדערען אונזער טאקטיק. עס לעבט אין טעות ה. טשערטאק ווען ער רופט צו אנ'איינהייטליכען פראנט אין ציוניזם, ווייל ער גלויבט, אז דאס וועט אונז ראטעווען פאר די אלע פאליטישע איבעראשונגען, וועלכע קומען איבער אונז פון דער ארץ=ישראל'דיגער מאכט. א פאליטישער איינהייטליכער פראנט איז אבער נישט די לייזונג פון אונזערע פאליטישע פראבלעמען אין ארץ-ישראל.

מיר גלויבען נישט. אז דערפאר איז די ארץ=ישראל'דיגע רעגירונג געגען אונז, ווייל מיר האבען געהאט אזא שלעכטען קאנגרעס און האבען א פאליטיש-איינזייטיגע עקזעקוטיווע.

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

מאנטאג
27
נאוועמבער
ט׳ כסלו תרצ״ד
זון-אויפגאנג 7.08
זון-אונטערגאנג 3.35

שארפער קאמף ארום דער יודישער שחיטה אין לאדז

נעכטיגע ספעציעלע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

די פראגע פון איבערנעהמען די שחיטה דורך דער קהלה האט זיך נישט גערוקט פון ארט, הגם

שוין אין 4 טעג ארום

ווען די שחיטה געהערען צו דער קהלה. דאס איז א פעראָרדנונג פון דער אויפזיכטס - מאכט, וועלכע וויל נישט איינגעהען אויף קיין שום קאמי־פראמיסען אין דער דאזיגער פראגע, צוליב די אונגעהייערע שוועריקייטען וועלכע האבען זיך געשאפען פאר דער קהלה - פערוואלטונג אין דעם דאזיגען ענין, איז אויך נעכטען צונויפגערופען געווארען א דרינגענדע זיצונג פון דער פערוואל־טונג, צו וועלכער ס׳זענען אויסנאמסווייז אויך צו־געלאזען געווארען די פארשטייער פון דער פרעסע. צו דער זיצונג זענען געקומען פרעזעס מינצבערג, וויצע-פרעזעס בערנער און די דאזארעס פליוואב־קי, וואוידיסלאווסקי, שוויאטלאווסקי, רוס, רומ־קאווסקי און גלאטמאן.

דעפ. מינצבערג עפענט די זיצונג און האלט א לענגערע רעדע וועגען דער

לאגע וואס האט זיך געשאפען ביים איבערנעהמען די שחיטה.

וועלכע האט שוין ביז איצט אזויפיל בייז בלוט געשאפען, דורך דער גאנצער צייט ווען מ׳רעדט וועגען איבערנעהמען די שחיטה האט מען געהאט דעם איינדרוק, אז די קהלה-פערוואלטונג האנדעלט אין הסכם מיט דער גאנצער יודישער עפענטליכ־קייט אין לאדז, קיין איין שטים האט זיך כמעט נישט געהערט געגען איבערנעהמען די שחיטה, אויב מ׳האט לעצטענס געמוזט צו איילען מיט רע אליזירען די פראגע איז עס געווען דערפאר, ווייל ס׳איז געקומען דער דרוק פון דער אויפזיכטס־מאכט, וועלכע האט דעם ענין געשטעלט אויפ׳ן שפיץ-מעסער און וויל אויך קיין שום פשרה נישט איינגעהען.

— איך ערקלעהר נאכאמאל, זאגט פרעזעס מינצבערג, אז ביים איבערנעהמען די שחיטה וועט קיינעם פון אלע, וועלכע זענען ביז איצט געווען בעשעפטיגט ביי דער שחיטה, קיין שום עוולה נישט געשעהען און קיינעם וועט נישט געמינערט ווערען פון זיין פרנסה. די פענסיעס וועלכע די קהלה-פערוואלטונג האט בעשטימט פאר שוחטים און אנדערע זענען זעהר בכבודיגע, אפשר זענען פערהאן אזעלכע וועלכע האבען פיל מעהר פער־דינט, אבער צוליב עטליכע פריוויליגירטע קען מען דעם ענין נישט אפהאלטען.

אויב ס׳איז געווען פאראויסצוזעהען, אז דער הויפט-ווידערשטאנד וועט קומען מצד די שוחטים איז עס אבער לפנים נישט אזוי, ווייל די שוחטים אונטערהאנדלען מכלומרשט, דאנעגען שטעלען דעם שטארקסטען ווידערשטאנד געגען איבערנעהמען די שחיטה די שעכטערס, וועלכע קענען נישט אפילו מאטיווירען פארוואס זייער געגנערשאפט איז אזוי גרויס, זיי ווילען בכלל מיט דער קהלה וועגען דעם נישט אונטערהאנדלען. די טאקסע פאר שעכ־טען איז נישט גרעסער, ווי זי איז געווען ביז־איצט, פלייש וועט נישט טייערער ווערען. די אויפזיכטס-מאכט איז איצט נוטע צו העלפען דער קהלה, אז קיין בשר חוץ זאל נישט אריינקומען און אז די שעכט-הייזער פון די קליינע שטעטלעך ארום לאדז זאלען קענען שעכטען נאר אזויפיל אויף ווי־פיל ס׳ערלויבט זייער איינארדנונג.

אלזא וואס פארא אינטערעס האבען די שעכ־טער צו שטעלען אזא שטארקען ווידערשטאנד? נישט אנדערש ווי הינטער זיי שטעהט אימיצער וועלכער ס׳דיריגירט מיט זיי. ס׳איז מעגליך, אז דאס זענען די שוחטים וועלכע אונטערהאנדלען פון איין זייט און פון דער אנדערער זייט.

פרעזעס מינצבערג ווענדט זיך

צום פארשטעהער פון ראבינאט

(הרב מרדכי ניסן קרול), וועלכער איז אנוועזענד אויף דער זיצונג, הלמאי דער ראבינאט, וועלכער וואלט געדארפט נעמען א ווארט אין דער פראגע, און מיטהעלפען דער קהלה, שטעהט איצט אינגאנצען פונדערווייטען און קוקט זיך צו גלייכגילטיג צו דעם גאנצען קאמף.

די אויפזיכטס-מאכט איז אבער דעצידירט, נישט קוקענדיג אויף קיין שום סאבאטאזש און דראהונגען, פון וועלכען צד עס זאל נישט קומען — די שחיטה איבערצונעמען. ווען די שחיטה נישט איבערגענומען ווערען דורך דער קהלה-פערוואל־טונג, דורך דעם ראבינאט — וועט זי איבערגענו־מען ווערען דורך אימיצען אנדערש און די קהלה-פערוואלטונג וועט מוזען אפטרעטען. די פעראנט־ווארטליכקייט, אויב ס׳זאל קומען דערצו וועט זיין א גאר גרויסע. שוין היינט קומט פאר א קאנפע־רענץ מיט׳ן אנטייל פון וויצע-וואיעוואדע, אלע אפטיילונגס-נאטשעלניקעס, סטאראסטווע, רעגירונגס־קאמיסאר און נאך פעראינטערעסירטע ארגאנען, וועגען דעם ענין און די שחיטה מוז דעם 1 דעצעמבער איבערגענומען ווערען. די מאכט האט בעפוילען, אז צום דערמאנטען טערמין מוז די קהלה צושטעלען צו דיספאזיציע דעם גאנצען קהלה-פערזאנאל. ס׳איז איצט א זאך פון דער פערוואל־טונג, צי זי האלט זיך ווייטער ביי איהר בעשלוס צו דערפיהרען ביז א סוף דאס איבערנעמען די שחיטה אדער וויל רעזיגנירען.

דיסקוסיע

דאזאר רוס ערקלערט, אז דער ראבינאט האט עטליכע מאל געענדערט זיין שטעלונג אין דער פראגע פון איבערנעמען די שחיטה. צום סוף האט ער זיך ארויסגעזאגט געגען דעם. דאס האט אבער נישט געענדערט די שטעלונג פון דער אויפ־זיכטס-מאכט און די קהלה-פערוואלטונג האט זיך דעצידירט איבערצונעמען די שחיטה. דאזאר רוס האלט, אז די פינאליזירונג פון דער פראגע דארף נישט איבערגעהן צו דער אויסערליכע פאקטארען. די קהלה דארף איבערנעמען די שחיטה דעם ער־שטען דעצעמבער, אויב די שעכטערס וועלען ווירק־ליך אויספיהרען די דראהונגען און אויפהערען צו שעכטען וועט מען דאן זעהן וואס ווייטער צו טון.

דאזאר רוס פערלאנגט אויך, אז דער פרע־זעס זאל אנגעבען אלע פרטים פון די אונטער־האנדלונגען, וועלכע ס׳זענען ביז איצט געפיהרט געווארן, אויף וואס ס׳אנטפערט פרעזעס מינצבערג, אז סיי די שוחטים און סיי די שעכטערס אונטער־האנדלען בכלל נישט, נאר ס׳איז סתם רעדעריין.

וויצע-פרעזעס בערנער האלט, אז די שוחטים האנדלען אונטער מיט דער קהלה - פערוואלטונג, אבער רוקען זיך גארנישט פאראויס, פערקעהרט, מען נעהמט נאך צוריק. ס׳איז א זיכערע זאך, אז ווען דער ראבינאט וואלט זיך נישט בעצויגען אזוי פא־סיוו צו דער גאנצער פראגע און וואלט ארויסגע־טרעטען קאטעגאריש פאר איבערנעמען די שחיטה, וואלטען די שעכטערס נישט אזוי אוועקגעשטעלט די פראגע. וואלטען די שוחטים אזוי קאטעגאריש אוועקגעשטעלט די פראגע וואלט אויך געווען אנ־דערש. איצט איז די לאגע א שווערע. מיט די שעכטערס פיהרט עפיס א האנד, געגען טעראר קען זיך די קהלה-פערוואלטונג נישט אקעגענשטעלען, נאר די אויפזיכטס-מאכט.

דאזאר רומקאווסקי האלט, אז אין דער פראגע פון איבערנעהמען די שחיטה האט די מעהרהייט געדארפט מותר זיין אויף פאליטיק און ס׳דארף געשאפען ווערען א ספעציעלע קאמיסיע, אין וועלכער ס׳זאלען זיין פערטרעטען אלע ריכ־טונגען, ווייל אלע זענען מסכים מיט׳ן איבערגעה־מען די שחיטה, אזא איינינקייט אין דער פראגע וואלט געהאט די פעולה, אז די קראפט, וועלכע שטעלט זיך אקעגען וואלט געוועהען, אז אין דעם ענין איז די גאנצע יודישע בעפעלקערונג אין לאדז איינשטימיג. די בעפעלקערונג האט דערווייל נישט קיין צוטרוי צום איבערנעהמען די שחיטה, ווייל מ׳רעדט וועגען נייע אויסגאבען ווי למשל: אז ס׳וועט צוגענומען ווערען א דירעקטאר פון דער שחיטה, אנ׳איינגענער מענש, אז ס׳וועלען צוגענו־מען ווערען 50 נייע מנקרים און אנשטאט וואס די הכנסה פון דער שחיטה דארף אנטלאסטען די עטאט-צאהלער וועט דאס נישט געשעהען און פלייש וועט נאך טייערער ווערען, ווען אין דער פראגע זאל קומען צו דער איינינקייט וועט די מורא פון דער שטאט אויפהערען.

דאזאר רוס זעהט איין, אז דער ראבינאט וועט בעשולדיגט אין פאסיווען פערהאלטען זיך צו דעם גאנצען ענין. מ׳דארף פאר׳ן ראבינאט שטעלען קלאהר די פראגע, וועלכע דארף באלד פערענטפערט ווערען.

פרעזעס מינצבערג ענטפערט די דאזארעס רוס און רומקאווסקי. די שחיטה ווערט נישט אי־בערגענומען צוליב הכנסה-צוועקען. קיין שום אמ־טען פאר דירעקטארען ווערען אפילו נישט פאר־אויסגעזעהען. די קהלה-פערוואלטונג איז ווייטער דעצידירט איבערצונעהמען די שחיטה. אויב אבער ס׳וועלען זיין אזעלכע שוועריקייטען, וועלכע ווע־לען נישט קענען בעקעמפט ווערען, וועט די קהלה-פערוואלטונג מוזען אפטרעטען און אנדערע פאק־טארען וועלען די דאזיגע שוועריקייטען זיכער ביי־קומען.

דאזאר רוס שטעלט אפען די פראגע דעם פארשטעהער פון ראבינאט הרב מרדכי ניסן קרול: וואס פארא שטעלונג האט דער ראבינאט אין איצ־טיגען מאמענט צום איבערנעהמען די שחיטה?

הרב קרול ענטפערט, אז ער מוז זיך ערשט מישב זיין מיט׳ן גאנצען ראבינאט.

דאזאר רומקאווסקי ווייזט אן, אז דער דא־זיגער ענטפער פון ראבינאט-פארשטעהער איז א שטענדיגער, פון איין זיצונג צו דער צווייטער איז מען זיך מישב און צום סוף קומט מען מיט דעמזעלבען ענטפער. דאס דאזיגע נישט ענטפערען קען מען האלטען פאר א קלאהרע תשובה. דער ראבינאט איז געגען איבערנעהמען די שחיטה.

די זיצונג ווערט געשלאסען מיט׳ן בעשלוס, אז די שטעלונג פון דער קהלה-פערוואלטונג אין ענין פון איבערגעהמען די שחיטה בלייבט נישט געענדערט.

לאדזער „דזשענטעלמענישקייט“

האט מיט דער האלאשען-פירמע „דזשענטעלמען“ קיין שייכות נישט

(א) אויף 11 ליסטאפאד 86 האט איינער, אנ׳אונבעקאנטער „דזשענטעלמען“ אזא שטארקען שטויס געטון די פערבייגעהענדיגע יוליא דרפוואלאק (פון 28 קאניאווער שיסער-פולק 32), אז זי איז אנידערגעפאלען צובראכען א האנד און זיך איני־גאנצען צוקאליעטשעט.

פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG -- כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 17-125
נעהמט אן פון 1—2 בייטאג און פון 4—7 נאכט.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 90-216
נעהמט אן אין הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע
אויפנאהמס-שעה׳ן פון 8—1 מיטאג און 5—9 אוונט.

קרבנות פון זונטאג-געשלעגען

(א) דער נעכטיגער זונטאג איז, ווי געוועהנ־ליך, אויך נישט גלאט אדורך און פאגאטאוויע איז נישט געזעסען מיט פערלייגטע הענד.

אזוי, למשל, האט זי נעכטען ערטיילט הילף:

דעם הויז-בעזיצער פעליקס פאסטורטשאק, וועלכען מ׳האט גאר „באלעבאטיש“ צושלאגען אויף שאפעגא 5.

אויף קוויאטקאווסקיעגא 18, דער 42-יאה־ריגער קאמאשינא ליטווינעק, וועלכע איז ארוים מיט א צוגיזוקטען קאפ און האלז פון א געשלעג צווישען לאקאטארען.

אויפ׳ן 1 מאי 86 — מארכע קיבנעטי־קאווסקא, וועלכער מ׳האט בעת א פריליכע סעודה „דעקארירט“ דעם קאפ און דאס פנים.

אויף טוגעלאווא 7 — העניק לעפשמינסקין, וועלכער האט סתם בעקומען „א טערעבענץ“ מיט א האמער איבערן קאפ.

אויף טוגאווא 5 — איינעם ווינצענטי קא־למקא, וועלכען מ׳האט געמאכט פאר א קאליקע...

אויף אוזשענדניטשא 34 — א געוויסער אננא סימאווסקא.

אין די אלע פאלען האט תוך פאגאטאוויע, למען השלום, אינטערוועניר אויף פאליציי, און ס׳זענען בעזרת השם יתברך צווישגעשטעלט גע־ווארען לייכטע פראטאקאלען.

פאבאר-רעגיסטראציע

(א) ביז׳ן 30-טען נאוועמבער איינשליסליך דארפען זיך מעלדען צו דער פאבאר-רעגיסטראציע אינם מיליטער ביורא (פיעטריקאווער 165) די פא־באראוצעס פון 1913, וואס וואוינען אויפן שטח פון לאדז, און וועלכע האבען זיך לעת עתה, מחמת בעגרינדעטע וויכטיגע סיבות, נישט געמאלדען זיך צו דער רעגיסטראציע.

צוגאב-פאבאר

(א) דינסטאג, דעם 28 ה. ח. 8 א זייגער פריה הויבט אן אמטירען אין לאקאל אויף פיעטרי־קאווען 165 א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז — שטאט 2.

עס דארפען זיך מעלדען אלע פאבאראווע פון יאהרגאנג 1912 און עלטער, וועלכע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, זענען נישט געשטאנען פאר דער קאנטראל-קאמיסיע און וואוי־נען אין די ראיאנען פון I, IV, VI, VII, X, XII, XIII, XIV פאליציי-קאמיסאריאטען און האבען בעקומען מינדליכע אויפפאדערונגען פון שטאט-סטאראסטע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) מ. קאפערקעוויטש (זגערזשער 54), י. סיט־קעוויטש (קאפערניקא 26), זונדעלעוויטש (פיעטריקא־ווער 25), ס. באיארסקי און שאט (פשיאזד 19), מ. ליפיעץ (פיעטריק. 193).

דער נעכטיגער צוזאמענפאהר פון דעם הויפטראט פון ז.ז.פ.או.

(א) נעכטען איז אין דעם זאל פון דער לאדזער קרעדיט-געזעלשאפט פארגעקומען דער צוזאמענפאהר פון הויפט-ראט ביי דער אוניע פון ז.ז.פ.או. (פערבאנד פון פראפעסיאנעלע פעראייגען פון גייסטיגע ארבייטער).

עס זענען געקומען פארשטייער פון קרייז־ראטען פון ווארשע, קראקע, פויזען, לעמבערג, סאסנאוויעץ, לובלין, ראדאם א. א.

עס זענען געהאלטען געווארען אקטועלע רעפעראטען, און ס׳זענען אויך אפגעהאלטען געווארען בעראטונגען.

אין די אוונט-שעה׳ן האט זיך דער צוזא־מענפאהר געשלאסען.

א שאפער — א קרבן

ער אליין איז ארונטערגעפאלען אונטער אנ׳אויטאבוס

(א) אויף ליטאמיערסקא 113 איז איבערגע־פאהרען געווארען דורך אנ׳אויטאבוס דער פערביי־געהענדיגער שאפער מיקאלאי זשרעבינסקי (פון טקאצקא 2).

ביי איהם איז דערביי צובראכען געווארען אנ׳אקסעל-ביין, און פאגאטאוויע האט איהם אפגע־פיהרט אין שפיטאל.

וואריעטע-דאנסינג
„טאבאריך“
20 נארומאוויטשא 20
היינט און מארגען!
3 פארשטעלונגען 3
1) פון 5 נאכמיטאג ביז 8 אוו. „FIVE“
מיט׳ן רעקארד-פראגראם.
2) פון 8 ביז 11 אוונט
„MUSIC-HALL“
אויפטריטן פון דער וועלט-בער. אייזען-קעניגין
Marta FARRA
און דער גאנצער רעווי-פראגראם און טענץ.
3) פון 11 בייטאכט ביז פריה
KABARET - DANCING
16 נומערן וועלט-טעראקציעס 26
טענץ אין 2 פארטערעס, איינטריט פריי.

„ווירטשאפטליכער איבערבוי פון דער וועלט און די יודען“

2־טער רעפעראט פון ד״ר. דר. פישעל ראטענשטרייך

אין געזעלשאפטליכען קלוב ביים צענטראלען סוחרים־פעראיין

נעכטען 12 ביינאכט איז אין לאקאל פון געזעלשאפטליכען קלוב ביים צענטער. סוחרים־פעראיין (מאולטשאנסקא 18) פארגעקומען דער צווייטער רעפעראט פון בעקאנטען עקאנאמיסט דר. פישעל ראטענשטרייך.

ביי א פול געפאקטען זאל האט פרעזעס אינוש. פראשקער בעגריסט דעם חשוב'ן פרעלעגענט, ווי אויך די צאהלרייך פערזאמעלטע צוהערער, וועלכע האבען זיך רעקרוטירט פון די אנגעזעהענסטע פארשטעהער פון די סוחרישע און אינדוסטריעל־קרייזען אין אונזער שטאט.

מיט א לענגערען און זעהר וויסענשאפטליך־עקאנאמישען רעפעראט איז ארויסגעטרעטען דר. ראטענשטרייך א.ד.ט. „ווירטשאפטליכער איבערבוי פון דער וועלט און די יודען“.

די איצטיגע ווירטשאפטליכע חולאת אין דער וועלט איז בעהאנדעלט געווארען פון פערשידענע דאקטוירים = ספעציאליסטען. יעדער דאקטאר האט דעם חולה קורירט מיט אנדערע רפואות. יעדער דאקטאר האט דעם חולה געגעבען אנדערע רעצעפטען, און קיין חולה קען נישט געראטעוועט ווערען, אויב ער ווערט בעהאנדעלט פון פערשידענע דאקטוירים און מיט פערשידענארטיגע היילמיטלען. דער רעדנער אנאליזירט די

ווירטשאפטליכע פלענער פון גראבסקי. אן ביז היינט

די אלע מיטלען פון די רעגירונגען ביז איצט האבען נישט געבראכט די גצהעריגע רעזולטאטען.

דא ענטוויקעלט דער רעדנער די פיער ווירטשאפטליכע איבערבוי־סיסטעמען אין דער וועלט:

סאוויעטיזם, פאשיזם, היטלעריזם און רוזוועלטיזם.

די סאוויעטישע רעגירונג, וועלכע פייערט דעם 16טען יאהרטאג פון איהר עקזיסטענץ פיהרט א דעצידירטען ווירטשאפטליכען פלאן ביי זיך אין לאנד. און לויט די לעצטע רוסישע פרעסע־ידיעות, ווייזט זיך ארויס אז די רעגירענדע פארטיי וועט ווייטער געהן אויף דעם אנגעצייכענטען וועג פון א צווייטער „פיאטילעטקע“ און דערמיט ווייזט זי וואס ווייטער אפשאפען די אינדיווידועלע ווירטשאפט.

כאראקטעריסטיש איז, אז א געוויסער עקאנאמיסט פישער, וועלכער וואוינט אליין אין מאסקווע האט אין דער יובל־פרעסע בעמיהט צו קריטיקירען די הערשענדע ביוראקראטיע און דעם ווירטשאפטליכען איבערבוי־פראצעס ד.ה. אז ביי אזא דעצידירטען ווירטשאפטס—פלאן האט די סאוו. רעגירונג ביז איצט נישט דערגרייכט דעם אנגעצייכענטען געוואונשטען רעזולטאט.

וואס שייך

יודען אין ראטען־פערבאנד.

ווייזט דער רעדנער אן, אז צוליב די אפראוויזאציע שוועריגקייטען איז די גרויסע שטעט זענען די יודען געצוואונגען צו אנטלויפען אין די קליינע שטעטלעך פון וואנען זיי שטאמען. דאנצגען דער פויער פון דער גרויסער שטאט געהט אין די קאלכאזען, וואו ער געפינט זיין בעשפייזונג, ווייל דער פויער גיט נישט אפ דעם גאנצען שניט דער רעגירונג.

דער רעדנער בעווייזט אויפ'ן סמך פון דער יוד. סאוויעטישער פרעסע, וועלכע איז אליין מודה אין דעם אדורכגעפאלענעם קאלאניזאציע־פלאן פאר יודען אין בירא־בידזשאן. מ'מוז אבער מודה זיין, אז א גרויסער טייל פון דער יוגענד האט זיך פראדוקטיוויזירט, אבער דער אלטער דור פיהרט א לעבען ממש פון עקאנאמישען אונטערגאנג.

ווי זעהט אויס

דער ווירטשאפטליכער איבערבוי־פלאן אין פאשיסטישען איטאליען?

מוסאליני געהט ארויס פון דער הנחה, אז סיי די סיסטעמען פון קאפיטאליזם און סאציאליזם זעען צוזאמענגעבראכען. דעם איינציגען אויסוועג זעהט מוסאליני אין א קאאפעראטיווזירטער ווירטשאפט. צו דעם צוועק איז געשאפען געווארען א הויפט־ראט, וועלכער איז אייגענטליך אהן קאמפעטענצען, אבער דערפאר פערמאגט ער א שטאב פון ביוראקראטען. אזוי צי אזוי איז אבער דער פלאן אפגעלעגט געווארען אויף להבא.

דער דריטער איבערבוי־סיסטעם איז

דער היטלעריזם פון דייטשלאנד

די דייטשע מאסען האבען אין היטלער'ן איינגעזעהן דעם „מלאך־הגואל“, ווייל ווי בעזאגט, איז די דורכשניטליכע פאלקס־מאסע, ווען פירערס קומען און זאגען: „דו פאלק ביזט דער איינציגער אליין בערופען צו לעזען דיינע אנגעווענדעטע פראגען“, דעמאלט ווערט די מאסע מיטגעריסען און שטימט און וועהלט איהרע „משיח־ברענגערס“. ווי דער פאל איז געוועזען מיט היטלערן אין דייטשלאנד.

איידער היטלער איז געקומען צו דער מאכט, האט ער דעם פאלק צוגעזאגט גרויסע ראדיקאלע און סאציאלע פלענער. קומענדיג אבער צו דער מאכט, האט ער זיינע פלענער און הבטחות רעדוצירט ביז א מינימום.

פאר די וואהלען האט היטלער צוגעזאגט צו פערמלוכהשען די בענק, קומענדיג צו דער מאכט, נאך דער באנק־אנקעטע, איז דער פראיעקט אפגעווארפען געווארען. צי איז אבער דער פראיעקט פאקטיש אפגעווארפען? ניין! ס'איז אדורכגעפיהרט געווארען א קאמפראמיס־פראיעקט, וועלכער ווארפט אן פאלגענדען סטאטוס:

די בענק געפינען זיך פאקטיש לעת עתה אין די הענט פון דער היטלער־מלוכה. אבער קרעדיטען בעקומען נאר די בירגער, וואס געהערען צום רעגירענדען היטלער־רעזשים. די בענק נעמען אן וועקסעל צו דיסקאנטע פון די קליענטען, וואס זענען סימפאטיש דער היטלער־רעגירונג — אזוי ארום האט די היטלער־רעגירונג א כלומרשט אונדירעקטע השפעה אויפ'ן ווירטשאפטליכען לעבען אין דייטשלאנד.

ווי יודען זעהען אויס אין היטלער־דייטשלאנד

איז אלעמען בעקאנט. מיר האבען אויף זיכער פערשפילט אויף די גאנצע 100 פראצענט. לויט די לעצטע ידיעות דראהט די יודען א מאסען־גירוש פון בערלין. מיט וואס דאס שמעקט איז פאר אלע פערשטענדליך. מיר קענען לײדער די יודען נישט העלפען. מיר האבען נאך נישט קיין הילפס־פלאן פאר די יודען אין דייטשלאנד, הגם די נוימאנס (דייטשער מה יפית יאהודי) פרובען זיך צופאסען צו דער איצטיגער היטלערס אויסראטונגס־פאליטיק, אבער ווי מיר זעהען ברענגען די דאזיגע נוימאניסטישע פרובען קיין שום פערבעסערונג אין דער לאגע. דער איינציגער ענטפער אויף דעם דאזיגען נוימאן־מה־יפית איז דער, וואס נוימאנס קינדער האבען איצט אדורכגעמאכט די הכשרה, און וועקגעפאהרען אויף סערטיפיקאטען קיין ארץ־ישראל — דאס איז דער ענטפער פונם יונגען דור די אסימילאטארישע עלטערן.

היטלער פאדערט פון די יודען הונדערט פראצענטיגע פליכטען לגבי דער מלוכה, אבער די רעכט גיט ער די ריין־ארישע בירגער.

דער ווירטשאפטליכער פלאן פון היטלעריזם איז אייגענטליך אהן א פלאן. די אלע ביז־איצטיגע פרובען האבען זיך נישט איינגעגעבען. דער קריזיס אין דייטשלאנד פערשארפט זיך פון טאג צו טאג אויף אלע געביטען — דאס איז דער סך־הכל פון ווירטשאפטליכען איבערבוי־פלאן פון היטלערן.

איצט געהט דער פרעלעגענט איבער צו דעם אזויגערופענעם

„רוזוועלטיזם“ אין אמעריקא

אמת, רוזוועלט ווארפט אן קאדעקס'ן פלענער, נישט רעכענענדיג זיך, צי זיי זענען דורכפיהרבאר אין לעבען. רוזוועלט, זאגט דער רעדנער, האט טאקע געמאכט פון 1 דאלאר 2, אדער פון 1 מעטער תבואה – 2 מעטער – דאס קאן מען נישט מאכען!..

מ'בעשטימט לוינען פאר ארבייטער און אנגעשטעלטע אין גאנצען לאנד, לאמיר זאגען 40 דאלאר א וואך. אין די גרויסע שטעט איז עס אפשר מעגליך, אבער אין די קליינע שטעט איז דאס אונמעגליך, ווייל די סיטואציע מאכט אונמעגליך צו צאהלען די זעלבע לוינען אין אלע טיילען פון לאנד.

נאך דעם ווי דער פרעלעגענט רעדט ארום די געשאפענע לאגע אין אמעריקא צוליב רוזוועלטס איבערבוי־פלענער, שטעלט זיך דער רעדנער אפ אויף

די איצטיגע לאגע פון די יודען אין אמעריקא

מיר זעהען, אז די יודען אין אמעריקא לאזען זיך נישט ארויסווארפען פון די פרנסה־עקזיסטענצען. זיי געהען איבער פון איין בראנזשע צו דער צווייטער. (די ערשיינונג קאן מען אפילו זעהען ביי אונז אין לאנד). מיר זעהען, אז אונזערע יודען אין אמעריקא פערנעמען גרויסע מלוכה־פאסטענס, ווי למשל: באַרוך. וועלכער איז דער פאקטישער בעל־יועץ און רעכטע הגנד פון פרעזידענט רוזוועלט ספעציעל אויפ'ן ווירטשאפטליכען געביט. אויך א גאנצע רייה אנדערע יודען, ווי מארגענטוי פערנעמען גרויסע לייטענדע ווירטשאפטליכע אמטען, אבער דא דריקט דער רעדנער אויס די מורא, אז

אין צייטען פון איבערברוך און ווירטשאפטליכען איבערבוי, דארפען יודען זיך נישט רייסען צו מיניסטארען־פארטפעלען,

ווייל אויב ס'וועט נישט געלונגען דער עקספערימענט, קען דאס אויסגעהען צו יודען'ס קאפ. כאראקטעריסטיש איז, וואס רוזוועלט האט זיך אויסגעדריקט אין איינע פון זיינע רעדעס:

„אדער איך וועל זיין דער בעסטער פרעזידענט אין אמעריקא — אדער דער לעצטער!“

פון דער אנדייטונג דארפען מיר לערנען, וואס אונזערע יודען דערווארט אין אמעריקא, אויב רוזוועלט זאל טאקע זיין דער לעצטער פרעזידענט! ד.ה. אויב זיין ווירטשאפטס־פלאן זאל אדורכפאלען. דאמאלס וועלען מיר זיין א פרישער שעיר לעזאזל.

דער רעדנער ווייזט אן, אז דאס שליסען די טויערען פאר'ן אימפארט, לעזט נישט דאס ווירטשאפטליכע פראבלעם. א בעוויז דערצו איז די האנדעלס־טראנזאקציע, וואס רוזוועלט האט געשלאסען מיט ליטווינאוו'ן אויף העכער א האלבען מיליאן דאלאר צאהלבאר אין משך פון 20 יאהר, ד. ה. אז

רוסלאנד בעקומט די סחורה ממש בחנם.

ווייל קיין אנדער אויסוועג ווי עפענען די טויערען פאר א נארמאלען פרייען האנדעל — איז נישטא.

פון די אלע פיר דערמאנטע ווירטשאפטליכע אויפבוי־פלענער ווייזט זיך ארויס, אז די ביוראקראטיע האט אומעטום די אויבערהאנד. נישט דער עטאטיזם, נישט די ביוראקראטיע וועלען לעזען דעם עקאנאמישען וועלט־קריזיס.

דער רעדנער געהט דאן איבער צו

אונזער אייגענעם נאציאנאלען אויפבוי אין ארץ־ישראל

ווייזט אן אויף די שאטען און גלאנץ־זייטען פון אונזער נאציאנאלען ווירטשאפטליכען לעבען, הגם מיר האבען אליין נישט קיין ווירטשאפטס־פלאן, בויט זיך ארץ־ישראל, וואו ס'שאפט זיך א געזונדע עקאנאמישע סטרוקטור פאר אונזער נאציאנאלען אויפלעבען.

דעם גלענצענדען רעפעראט ענדיגט ד״ר ראטענשטרייך מיט א כאראקטעריסטישען געדאנק:

די איצטיגע ווירטשאפטס־פאליטיק איז געגליכען

צו א שווערע אסטמע־ליידענדע,

וואס לאזט ארויס'די לופט, און פרישע לופט אטעמט ער נישט אריין; דער נמשל איז: אלע לענדער האבען איינגעפיהרט דעם אזויגערופענעם אויטארקיע (זעלבסט־אויסקום) סיסטעם, וועלכע ווילען נאר עקספארטירען, אבער נישט אימפארטירען צו זיך אין לאנד.

די פערזאמעלטע האבען דעם חשוב'ן פרעלעגענט בעדאנקט מיט רוישיגע אפלאדיסמענטען פאר דעם זעהר וויסענשאפטליכען רעפעראט

* * *

נאכ'ן ערשטען רעפעראט פון ד״ר ראטענשטרייך איז אין לאקאל פון געזעלשאפטליכען קלוב ביים צענטער. סוחר ים־פעראיין (וואולטשאנסקא 18) פארגעקומען א באנקעט לכבוד דעם חשובן גאסט.

צום באנקעט זענען געקומען די פערוואלטונג פון צענטער. סוחרים־פעראיין, פארשטעהער פון ד. סעקציעס, פון אנדערע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס און פון דער פרעסע.

צווישען איין מאכל און צווייטען, האבען געהאלטען בעגריסונגען: פרעזעס אינוש. פראשקער, וויצע פרעזעס יעקב דענענשטיין, אקאוויץ, מארגוליעס, הירשבערג, יאקובאוויטש, שיק: דירעקטאר פון צענטער. סוחרים־פעראיין ה. שווארצמאן, ראטמ. י. מ. ביאלער, קאראטשינסקי א. אנד.

צום סוף האט דער גאסט ד״ר ראטענשטרייך אפגעענטפערט אויף די בעגריסונגען.

ארום 2 ביינאכט האט זיך דער באנקעט ביי א געהויבענער שטימונג געענדיגט.

ר. איזראעל
דירעקטאר אדאלף גאלד
סענסאציאנעל־שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען
100

מ'האט דעם גראף און באנעצקי'ן דערלאנגט מילך צו טרינקען. באנעצקי האט זיך אנגעטרונקען מיט דער מילך, כדי צו דערווייזען דעם גראף, אז די מילך איז ריינע און אין איהר איז קיין שום פערדעכטיגעס נישט פערהאן. ערשט דאן האט באנעצקי אנגעגאסען א היבש ביסעל, אריינגעשיט דאס מיטעל, וועלכעס דער גראף האט געבראכט פון אדאן און דערלאנגט דעם הונד. די הונגעריגע חיה האט זיך געווארפען אויף דער מילך און זי אויסגעטרונקען מיטאמאל. ס'ה אט אויסגעזעהען, אז די משקה האט נישט געהאט קיין שום ווירקונג אויף דער חיה. באנעוויטש און ראשעוויטש זענען צוריק אהיימגעפאהרען מיט דעם הונד. באנעצקי האט נישט ערלויבט דעם גראף צוועקצוגעהען פון זיין צימער, כדי ער זאל ווארטען אויף דער ווירקונג פון דעם מיטעל. ס'איז אוועק א שעה און נאך א שעה, אבער דערווייל האט מען גארנישט געזעהען. דער גראף ראשעוויטש איז געווארען אונגעדולדיג און געזאגט צו באנעצקי'ן:

— דו ביזט נערוועאיש. באנעצקי, דו ביזט צופיל שמפינדליך. דיר דוכט זיך אומעטום, אז דו זעהסט שלעכטע זאכען, אומעטום זעהסט דו בייזע מאטען, איצט האסט דו זיך איבערצייגט, אז דאס אלץ איז נאר געווען פון דיין זייט א מעשה'לע, האסט אדאן געטון א גרויסע רעה, וואס דו האסט אויף איהר אויסגערעדט, אבער איך פערשטעה דיך און האב צו דיר קיין טענות נישט.

— ווארט נאר, ווארט נאר ראשעוויטש, איך גיב דיר נאך נישט גערעכט, איך בין איבערצייגט דערין, אז איך בין גערעכט און איך וועל דיך טאקע נאך נישט פון דאנען ארויסלאזען. ראשעוויטש האט נאך געווארט און אין א געוויסען מאמענט האט דער הונד א כארמשע געגעבען. ער האט זיך אנגעהויבען, ווי א ווילדער, צו דרעהען ארום זיך און מורא'דיג צו קוויטשען. דאס האט געדויערט איינגאנצען עטליכע סעקונדען ביז דער הונד האט אויסגעצויגען די לאפעס און איז געבליבען ליגען טויט אויף דער פאדלאגע.

ראשעוויטש איז בלאס געווארען, ער האט זיך אזוי שטארק דערשראקען, ווי איהם וואלט אין דער מינוט אפגעשטארבען א גאר נאהענטער מענש. הגם ער האט בעקענט זיך ריכטען אויף אזא סוף פון דער גאנצער אימפרעזע, איז ער דאך אזוי איבעראשט געווארען, ווי דאס אלץ וואלט געקומען פלוצלינג און אומגעריכט.

— וואס ווערסט דו איצט זאגען, האט באנעצקי געפרעגט נאך עטליכע מינוטען שטיל שווייגען.

— איך קאפיטוליר, האט דער גראף ארויסגעשטאמעלט, בעפעהל איצט און איך וועל דיר געהארזאם זיין, וואס ווערסט דו איצט הייסען טון?

— קודם כל פון דאנען ארויסנעהמען דעם פגר, האט באנעצקי געזאגט און דאן וועלען מיר ווייטער קענען רעדען.

באנעצקי האט מיט דער הילף פון רובינען ארויסגערוימט די אומנויטיגע זאך פון צימער און דאן האט ער זיך אוועקגעזעצט שמועסען מיט'ן גראף ראשעוויטש.

— ראשעוויטש, דו האסט זיך איצט איבערצייגט, אז געגען דיין ווילען איז געווען א מעגליכקייט, אז דו זאלסט מיך ערמארדען און דאן...

— וואס וואלט דאן געווען מיט מיר? איך ווער משוגע אוים'ן בלויזען געדאנק וועגען דעם, וואס קומט דא פאר? וואס טוט זיך דא?

— פאר מיר איז דאס נישט געווען קיין איבערראשונג, איך בין געווען זיכער, אז ס'וועט אזוי זיין. דו ביזט נישט דער ערשטער קרבן פון דער באנדע. וועלכע ווערט אנגעפירט דורך אדאן און איך האף אבער, אז דו וועסט זיין דער לעצטער קרבן, מיר דארפען נישט דערלאזען, אז ס'זאל קומען צו ווייטערדיגע קרבנות. דאס וואלט געווען א געמיין פערברעכען פון אונזער זייט.

באנעצקי האט מיט דעם רעדען געוואלט אריינציהען דעם גראף אין דעם פלאן, וועלכען ער האט שוין געהאט פון פריהער געהאט צוגעגרייט און דעריבער האט ער מיט איהם גערעדט אויף „מיר“.

— פערשטעהט זיך, האט דער גראף געענטפערט און איהם האט זיך צושפילט די אנטיסעמיטישע סטרונע.

— איך וואלט געשוואוירען, אז זי איז א יודישקע, קיינער קען נישט זיין פעהיג אויף אזעלכע זאכען ווי די יודען, נאר זיי קענען אריינפיהרען אנ'ארענטליכען מענשען אין אזעלכע צרות.

— הער אויף מיט דיינע אלטע שטיק, האט באנעצקי געזאגט, דו גערעדקסט נאך. אז איך בין קיינמאל מיט דיר נישט מסכים געווען אין דער היגזיכט. ס'זענען פערהאן אויסוואורפען אומעטום ס'פעהלט אויך נישט ביי אונז...

— ניין, ניין, דו וועסט מיר דאס נישט איינרעדען, אומעטום מוז מען זוכען דעם שורש, אז דער שורש איז א שלעכטער, איז אלץ שלעכט. דער יודישער שורש איז א שלעכטער, א פערפוילטער דורך און דורך.

— איך וואלט מיט דיר נישט געוואלט אין איצטיגען מאמענט דיסקוטירען וועגען קיין זייטיגע ענינים. מיר וועלען ליבער צוריקקעהרען צו אונזער ענין.

— וואס רעכענסט דו איצט צו טון, נאכדעם ווי איך האב דיך איבערצייגט, אז אדא איז א פערברעכערין, זי האט אויף איהר געוויסען שוין מעהר ווי איין מארד, און זי האט געצילט אויך מיך צו ערמארדען.

— איך וועל זי דעמאסקירען, איז דער גראף אריינגעפאלען אין זיין געוועהנליכער התפעלות, איך וועל זי ליקווידירען.

— פארזיכטיג מיין פריינד, פארזיכטיג, אלץ מוז געמאכט ווערען איבערגעלעגט, אהן איבריגען איילעניש, אויב דו ביזט ווייטער מיין פריינט און דו וואלסט ווירקליך געוואלט זי דעמאסקירען, וואל טען מיר צוזאמען אויסגעארבייט א פלאן ווי אזוי דאס איינצוארדענען, אז אלץ זאל זיין צוועקמעסיג און מיט א ציל.

— איך בין דיין פריינד און וועל טון אלץ, וואס דו וועסט הייסען.

— טא, הער זשע אויס, מיר קענען גארנישט טון ביז מיר וועלען נישט דערגרייכען איין זאך.

— דהייגו? וואס מיינסט דו?

(פארטזעצונג קומט)

ספאָרט-בעוועגונג

גרויסער באָקס-מעטש אין לאָדז

„סקאדרא“—י.ק.פ. 8:8

די סענסאַציע פון די לאָדזער ספאָרטלער איז נעכטען געווען דער גרויסער באָקס-מעטש וועגען דער פוילישער מאנשאַפטס-מייסטערשאַפט צווישען די בעסטע צוויי מאנשאַפטען אין פוילען, דער וואַרשאַווער „סקאַדרא“ און דער לאָדזער י.ק.פ.

דער מעטש האָט אַרויסגערופען אַ אומגעהויערען אינטערעס און דער פילהאַרמאָניע-זאַל איז געווען איבערפולט. דער מעטש האָט זיך פאַרענדיגט מיט אַ אומגעריכטען רעמי-רעזולטאַט, הגם די באָקס-קענער האָבען געשפּעלט אויף „סקאַדרא“, וועלכע געפינט זיך איצט אין אַ פיל בעסערער פאָרם ווי י.ק.פ.

אַלע קאַמפען זענען געשטאַנען אויף דער דער געהעריגער ספאָרט-הויך. די ריכטער-ענטשיידונגען זענען געווען גערעכטע, אַ חוץ אפשר דער קאַמף פון באַנקאָווסקי מיט טאַבאָרעק'ן, וועלכער איז ענטשידען געוואָרען אויף רעמי, און וועלכער האָט געדאַרפט פאַררעכענט ווערען אלס זיג פון וואַרשאַווער באַנקאָווסקי. אַ ווערק פון באָקס-קונסט איז געווען דער קאַמף פון כמיעלעווסקין און פיסאַרסקי'ן, וועלכע האָבען זיך אַרויסגעשטעלט אלס די בעסטע באָקסער אין פוילען און נישט די לעצטע אין אייראָפּאַ.

שעהנע קאַמפען האָבען אויך געגעבען סעווערניאַק און ציראַנעק. די טעכנישע רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע: פּאַוולאַק (י.ק.פ.) משאַרנעצקי (סקאַדרא), נאָך אַ שעהנעם קאַמף האָט געזיגט פּאַוולאַק אויף פונקטען. אויך ספּאַדענקעוויטש האָט זיך אויף פונקטען אָפּגעפּערטיגט מיט דעם וואַרשאַווער רומער. דער דעביוט פון לאָדזער נ. קאַפּאַראָף אין דער לאָדזער רעפּרעזענטאַנץ איז נישט געווען קיין שלעכטע. דאָך האָט ער געמוזט בעזיגט ווערען דורך דעם רוטינירטען וואַרשאַווער ציראַנעק.

מיר האָבען שוין בעריהרט דעם קאַמף פון טאַבאָרעק'ן מיט באַנקאָווסקין. אהן ספק האָט דער „סקאַדרא“-באָקסער באַנקאָווסקי פיל מעהר געהאַט פון קאַמף ווי דער לאָדזער טאַבאָרעק און דער רעמי-רעזולטאַט בע'עולה'ט אין אַ געוויסער מאָס באַנקאָווסקי'ן.

סעווערניאַק האָט אין 4 רונדען געשלאָגען באַנאַשאַק'ן (י.ק.פ.) ווי אין אַ קרויט אריין און האָט דעם פערדינסטען קאַמף געוואונען.

אַ העררליכער קאַמף איז געווען צווישען כמיעלעווסקין און פיסאַרסקין. דורך 3 רונדען זענען ביידע באָקסער נישט אָפּגעשטאַנען איינער פון אַנדערען, אין דער פערטער רונדע פיהרט אָבער כמיעלעווסקי אדורך אַ העררליכען פיניש און געווינט דעם קאַמף אויף פונקטען.

דער וואַרשאַווער אַנטשאַק האָט אין האַלבשווערען געוויכט געוואונען 2 פונקטען אָן קאַמף, ווייל דער לאָדזער געגנער זיינער שטאַהל II האָט געהאַט אַנ'איבערוואָג. דער ערגסטער קאַמף איז געווען אין דער שווערער וואָג צווישען שטיבע (סקאַדרא) און קרענץ (י.ק.פ.), וועלכע האָבען געקעמפט אויף רעמי. רינג-ריכטער איז געווען מאָסקאַל פון קראָקא.

צוליב דעם רעמי-רעזולטאַט וועלען די ביידע מאנשאַפטען מוזען נאָכאַמאָל קעמפען אָבער דאָסמאָל אין וואַרשאַ.

האָקעי

קראָקא—שלעזיען 1:8 (0:5; 1:2; 0:1)

אויפן קינסטליכען אייז-פּלאַץ אין קאַטאָוויץ איז פאָרגעקומען דער האָקעי-מעטש צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פון שלעזיען און דער רעפּרעזענטאַנץ פון קראָקא. קראָקא האָט אַרויסגעשטעלט איהר בעסטען צוזאַמענשטעל און דאָך איבער פאַרדינט געזיגט איבער דער רעפּרעזענטאַנץ פון שלעזיען אין דער הויכער פאַרהעלטעניש פון 1:8.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.

עלעקטראָ אַנאַליזען.

נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

טרעינינג-מעטש אין וואַרשאַ

פאַר דעם אינטערנאַציאָנאַלען מעטש פוילען—דייטשלאַנד

היינט איז אין וואַרשאַ פאָרגעקומען דער צווייטער טרעינינג-מעטש צווישען דער געפּלאַנטער פוילישער רעפּרעזענטאַנץ אויפ'ן מעטש פוילען—דייטשלאַנד אין אַ קאָמבינירטער מאַנשאַפט, אין דער רעפּרעזענטאַנץ האָבען געשפּילט אַלבאַנסקי. מאַרטינאַ, בולאַנאָוו, קאָטלאַרטשיק I, קאָטלאַרטשיק II, מישאַק מאַטיאַ, ניעכטשאַל, פּאַזורעק, אורבאַן. דער מעטש האָט זיך ביי דער פאַרגעשריבענער צייט פאַרענדיגט מיט אַ רעזולטאַט פון 3:4 פאַר דער קאָמבינירטער מאַנשאַפט, דאַן האָט דער פערבאַנדס-קאַפּיטאַן פאַראָרדענט צו שפּילען נאָך 15 מינוט, בעת וועלכע די רעפּרעזענטאַנץ האָט דערגרייכט נאָך 3 טויערען, אזוי אַז דער אַלגעמיינער רעזולטאַט איז געווען 4:6 פאַר דער רעפּרעזענטאַנץ.

נאָך די צוויי טרעינינגס-מעטשען האָט דער פערבאַנדס-קאַפּיטאַן פעסטגעשטעלט פאָלגענדע מאַנשאַפט: אויפ'ן מעטש מיט דייטשלאַנד וועלכער וועט פאָרקומען אין בערלין דעם 3 דעצעמבער ה. י.: אַלבאַנסקי, מאַרטינא, בולאַנאָוו, קאָטלאַרטשיק I, קאָטלאַרטשיק II, מישאַק, אורבאַן, מאַטיאַ, פּאַזורעק, וולאָדזיוש, ניעכטשאַל.

בעלגיען—דענעמאַרק 2:2

דער אינטערנאַציאָנאַלער פוסבאַל-מעטש צווישען בעלגיען און דענעמאַרק האָט זיך פאַרענדיגט מיט רעמי-רעזולטאַט.

אינסטרוקטאָרן-קורס אין „מאָרגענשטערן“

פאַרבערייטונגען צום ווינטער-טורן-פעסט

די לעצטע צייט זענען די גימנאַסטישע גרופּען אין לאָדזער „מאָרגענשטערן“ שטאַרק אויסגעוואַקסען. עס האָט זיך דעריבער געגומען פיהלען אַ שטאַרקער מאַנגעל אין אינסטרוקטאָרען אויף צו פיהרען די גרופּען. די פערוואַלטונג פון „מאָרגענשטערן“ אין הסכם מיט די אינסטרוקטאָרען, האָט דעריבער בעשלאָסען צוצוטרעטען אויסצובילדען פרישע אינסטרוקטאָרען, וואָס זאָלען קאָנען אָנפיהרען מיט די גרופּען.

אויף דער לעצטער פערוואַלטונגס-זיצונג איז בעשטעטיגט געוואָרען דער פּלאַן פון אַנ'אינסטרוקטאָרען-קורס, וועלכען עס האָט בעאַרבייט די אינסטרוקטאָרען-קאָמיסיע פון „מאָרגענשטערן“.

דער קורס זאָל אַרומנעהמען אַלע געביטען פון גימנאַסטיק, לייכט-אַטלעטיק, ספּאָרט-שפּילען און סאַמאַריטאַנער-הילף (הילף ביי אומגליקס-פעלען) אַ חוץ פּראַקטישע אַרבייט וועלען אויך פאָרקומען טעאָרעטישע פאָרלעזונגען וועגען מכשירים-איבונגען, הייטער-גימנאַסטיק, ראָל פון מאַסאַזש או"ו.

אין קורס זענען אויך פאָרגעזעהען פאָרלעזונגען פון דאָקטוירים וועגען אַנאַטאָמיע, פיזיאָלאָגיע, די בעדייטונג פון ספּאָרט פאַר דער פרוי אַלס מוטער און איינצעלנע פאָרלעזונגען וועגען געזעלשאַפטליכען כאַראַקטער פון דער ספּאָרט-בעוועגונג.

אין קורס וועלען זיך בעטייליגען די פאָרטורנער און די ספּאָרטלער, וואָס געפינען זיך אויף אַ העכערע מדרגה פון קערפּערליכער אויסבילדונג. די אָנפיהרונג פון קורס, ווי אויך דאָס קוואַליפיצירען די בעטייליגטע וועט פאָרקומען דורך דער „מאָרגענשטערן“-אינסטרוקטאָרען-קאָמיסיע.

דער קורס הויבט זיך שוין אָן די באַהענסטע טעג.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג פון דער פערוואַלטונג איז אויך אויסגעשטעלט געוואָרען דער פעסט-קאָמיטעט, וואָס איז שוין צוגעטרעטען צו די פּראַקטישע פאַרבערייטונגען צום ווינטער-טורן-פעסט. די גרעסטע טייל איבונגען זענען שוין דורך די גרופּען איינגעאיבט. דער טורן-פעסט קומט פאָר דעם 26 דעצעמבער ה. י. אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

Dr. med.

Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט

פּיעטריקאַווער 67, טעל. 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאָכמ.

אַנ'אמת'ע פרוי (סקיצע)

פון ק. מיכאל.

— איך קאָן וועגען איהר נישט זאָגען, אַז זי איז אַ שעהנהייט, אָבער זי איז אַ... אמתע פרוי! פערשטעהסט?

אַזוי האָט דוואָרקין געזאָגט צו זיין פריינד לעאָן.

פאַר די צוויי יאָהר וואָס די פריינד האָבען זיך נישט געזעהן, האָט דוואָרקין געהייראַט, איצט האָט ער געפיהרט דעם פריינד זיינעם צו בעקענען איהם מיט זיין יונג ווייבעל.

— איך האָב איהר אַזוי פיל אָנדערצעהלט וועגען דיר און וועגען אונזער פריינדשאַפט! זעה נאָר, זאָלסט איהר געפעלען!

— כ'וועל זיך סטאַרען — האָט לעאָן געענטפערט מיט אַ שמייכעל.

דאָס איז אַ געווען אַ געזונטער, אַ הויכער און שעהנער יונג פון אַ יאָהר דרייסיג.

איין בליק אויף דער יונגער פרוי איז פאַר לעאָנען גענוג געווען אום צו בעשליסען, אַז זי איז אַ מורא'דיגע קאָקעטקע.

לעאָן האָט געפונען, אַז קיין בעזונדערס שעהנע איז זי נישט (ער האָט שוין געזעהן שענערע פרויען), אָבער זי פערמאָגט ווירקליך אין זיך אַ סך ווייבליכקייט, אַ סך פרויאישען חן און רייץ. — טאַקע אַנ'אמתע פרוי! און ווידער האָט זיך ביי איהם אין הארצען אַ ריהר געטון אַ געפיל פון קנאה צו דוואָרקינען.

— נו, ווי געפעלט זי דיר? — האָט דוואָרקין געפרעגט, אויסדרעהענדיג צו איהם דאָס שמייכענדיגע פּנים'על פון זיין פרוי.

— פּראַכטפול!

ביים טיש איז ער געזעסען איך דער מיט: פון איין זייט — זיין פריינד, פון דער אַנדערער — די יונגע פרוי. ער האָט זיך געפיהלט עפּעס אומבעקוועם. איהם האָט זיך געוואָלט אַ גאַנץ טאָן פאַר איהר זיין שטייגער, האָט איהם אָבער געשטערט דער מאַן איהרער, וואָס האָט די גאַנצע צייט נישט אויפגעהערט צו רעדען.

און צום ערשטען מאָל איז איצט געווען אומאַנגענעם די געגענוואַרט פון זיין בעסטען פריינד.

— שוין-זשע בין איך פערליבט אין איהר? — האָט ער זיך אַליין געפרעגט, אַהיימפאָהרענדיג פון זיי. און דאָ טאַקע אויפן אָרט האָט ער זיך אַליין געענטפערט:

— עס וועט זיך ווידערהאָלען די אַלטע געשיכטע: מיר וועלען אָפּנאַרען דעם מאַן און דעם פריינד. נו, מילא, אַז אַזוי איז שוין דאָס לעבען!

ער האָט זיך דערמאָנט אַנ'אַנדערע ענליכע צופאַלען. אודאי האָט ער רחמנות געהאַט אויף דוואָרקינען, ער האָט זיך אָבער איצט מעהר צוגעהערט צו דעם, ווי דאָס בלוט קאָכט אין זיינע אָדערען, ווי עס טוט מיט אַ הייסער כוואַליע אַלע ווייליע אַ שלאָג-צו צום הארצען. די ערשטע נאַכט איז ער ענטשלאָפען געוואָרען מיט די געדאַנקען וועגען איהר.

שטיל אָבער זיכער האָט זיך לעאָן אַלץ נעהנטער אונטערגעגנבעט צו איהר. איהם זענען בעוואוסט געווען אַלע פערפיהרערישע מיטלען, דורך וועלכע מען קען צוציהען אַ פרוי, אַלע געהיימע צייכענס פון ליבע. האָט ער זיי געגעבען, די דאָזיגע צייכענס, און זי האָט איהם אויף זיי געענטפערט. ווען זי פלעגט אָנלעהנען איהר קאָפּ אויף דעם מאַנס אַקסעל און בשעת מעשה וואַרפען בליקען אויף לעאָנען, האָט ער געוואוסט וואָס דאָס מיינט. איז זי געווען צערטליך מיט איהר מאַן אין לעאָנס געגענוואַרט — האָט ער, אויך דאָס געקענט אָפּשאַצען. ער האָט געוואוסט, אַז ער געפעלט פרויען. ער האָט תאַט געזוכט (און געפונען) אַ געלעגענהייט אַ דריק טאָן עפּיס אַזוי אומבעמערקטער-הייט איהר האַנט אָדער צוריהרען זיך צו איהר אַקסעל. ער האָט אַרויסגעקוקט בלויז אויף אַ פּאַסיגען מאָמענט, ער זאָל בלייבען מיט איהר אונטער פיר אויגען און — דאַן וועט ער זיך שוין בעוויזען מיט זיין גאַנצער געניטקייט און דרייסטקייט אויף דעם געביט פון ליבע. דוואָרקין האָט איהם אַלץ מעהר און מעהר געשטערט און געשטאַנען איהם אין וועג.

„נאָט מיינער! וואָס פּלאָנטערט ער זיך פאַר די אויגען? ווער דאַרף איהם דאָ? ווער האָט איהם אויסגעטראַכט?“.

אַז די לאַנג-ערוואַרטעטע געלעגענהייט איז ענדליך אָנגעקומען און לעאָן איז פערבליבען מיט איהר אונטער פיר אויגען, איז ער ביי זיך געווען אַזוי זיכער אין זיין זיג, אַז ער האָט זיך אפילו נישט געאיילט צוצוטרעטען נעהנטער צו איהר. פּונקט ווי אַ געניטער יעגער איילט זיך נישט אויסצושיסען, ווען ער איז זיכער, אַז זיין קרבן האָט נישט וואוהין צו ענטלויפען.

ער איז געזעסען אָנגעלעהנט אויף דעם וואַקעל-שטיל. אין צימער זענען די שטאָרען געווען אַרונטערגעלאָזט צוליב דער אָנגעגליהטער זון. עס איז געווען דושנע און שטיל. בלויז עפּיס אַ פליג האָט זיך געשלאָגען ערגעץ אין אַ ווינקעל און אומעטיג געזשומעט.

לעאָן האָט זיך נישט געאיילט.

ער האָט זיך לאַנגזאַם אויפגעהויבען פון זיין אָרט, לאַנגזאַם צוגעגאַנגען צו איהר און האָט זיך פּאַמעליך אַראָפּגעלאָזט אויף אַ צווייטען שטיל לעבען איהרע קני.

ליבינקע! — האָט ער אַרויסגערעדט. — ענדליך זענען מיר אַליין. צופרידען?

זי האָט געשוויגען און געשמייכעלט.

„אַ קאָקעטקע“ — האָט לעאָן אַ טראַכט געטון. און, אַרומנעמענדיג זי מיט איין האַנט, האָט ער זיך צוגעבויגען צו איהר, אַריינגעקוקט איהר אין די אויגען:

— איהר זעהט דאָך, ווי איך בין פערליבט אין אייך! איך האָב זיך געראַנגעלט מיט זיך אַליין, געוויס האָב איך זיך געראַנגעלט. דאָס איז אָבער... שטאַרקער פון מיר. איין קוש!

און ער האָט זיך צוגעבויגען צו איהרע ליפּען — — —

דאָס, וואָס איז געשעהן דערנאָך, האָט לעאָן אפילו נישט בעגריפען פון דעם ערשטען מאָמענט. איהם האָט זיך געדאַכט, אַז דער סופיט האָט זיך אָפּגעריסען און אַ פאַל געטון גלייך אויף זיין קאָפּ. צוויי קלינגענדע פּעטש — פריהער איבער איינער דערנאָך איבער דער צווייטער באַק זיינער — האָבען אָפּגעהילכט אין שטילען צימער, ווי צוויי קורצע שאָס, און איבערגעשראָקען די פליג, וועלכע האָט זיך נאָך שטאַרקער צוזשומעט אין איהר ווינקעלע. פאַר זיינע אויגען האָבען זיך גענומען דרעהען רעדער — רויטע גרינע און געלע. דערנאָך האָבען זיך גענומען שיטען און שווינדלען פייערדיגע פינטעלעך... און אַזוי ווי זי איז דאָך פאָרט געווען אַ פרוי, האָט זי זיך נישט איינגעהאַלטען און קאָקעטיש אַ פרעג געטון שוין אין דער טיר:

— איך האָף, כ'האָב אייך נישט שטאַרק וועה געטון?..

און קאָקעטיש זיך אויסגעדרעהט, איז זי פערשווינדען געוואָרען — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

שלעפּענדיג זיך איבער די שטילע געסלעך פון דעם האַלב-שלאָפענדיגען דאָרפעל, האָט זיך לעאָן געוואַקעלט, ווי אַ שיכורער. די באַקען האָבען איהם געברענט, פאַר די אויגען האָט געשווינדעלט און אין קאָפּ האָבען געדרעהט אָפּגעריסענע שטיקלעך, וואָס אַמאָל זענען זיי געווען געדאַנקען.

נאָר איין זאַך איז איהם סוף-כל-סוף קלאָר געוואָרען: אַז ביז איצט האָט ער נאָך נישט געקענט קיין אמתע פרוי...

——):o:(——

קען א פרוי ווערען פלוצים א מאן?

געשיכטע מיט דער קאליפארניער מיידעל, וואס איז צו 23 יאהר געווארן א בחור.—ווי אזוי האט עס געקאנט פאסירען?—דער מענערשער „איינפלוס" אין דער פרוי און דער ווייבערשער „איינפלוס" איז מאן.—די געשיכטע פון א מאן, א קינסטלער, וואס איז געווארען א פרוי און געוואלט האבען קינדער

פון ה. מ. גראס.

אין קאליפארניע האט פאסירט א מערקווירדיגע זאך, וואס האט אויפגעשטורעמט דאס לאנד; א מיידעל איז געווארען א בחור — אזוי געהט די נייעס אין די צייטונגען. ווען איהר לייענט ווייטער זעהט איהר, אז קיין בחור איז נאך דאס מיידעל נישט געווארען, נאר, אז זי האלט אין ווערען. דאס איז זיכער און נישט קיין אויסגעטראכטע מעשה, ווייל די נייעס קומט פון שפיטאל, אין וועלכען דאס מיידעל איז געקומען אויף אנ'אונטערזוכונג.

די געשיכטע איז אזוי געווען: א מיידעל פון 23 יאהר האט זיך פלוצים גענומען בייטען. די ערשטע ענדערונגען האבען בעמערקט איהרע חברטעס. ווען זי פלעגט זיי געבען די האנט האט זי זיי געדריקט צו הארט. עפעס גאר מיט אנ'אנדער כוח, ווי א מאן דריקט די האנט. צו דעם האבען זיי בעמערקט ווי די האר איהרע ענדערען זיך: זיי זענען שוין מעהר נישט אזוי בלאנד און זיידען ווי זיי זענען געווען, זיי זענען געווארען דיקער און טונקעלער, זאמדיגער. און איהר קול איז עפעס אויך געווארען אנדערש! פולער, דיקער, טיפער. איהרע נאהענסטע חבר'טעס האבען איהר אויפמערקזאם געמאכט אויף דעם.

אבער ס'מיידעל אליין האט שוין אויך בעמערקט מאדנע זאכען אויף זיך: די מוסקולען פון איהרע ארעמס זענען געווארען שטארקער און פולער, און איהרע אקסלען, אנשטאט צו זיין רונד און ווייך, זענען געווארען הארט און שארף. אויפ'ן פנים האבען ביי איהר גענומען וואקסען האר און זי האט אויפגעהערט צו האבען די צייט פון פרויען זי איז אוועק צו א דאקטאר און ער האט איהר גענומען אין שפיטאל אויף אנ'אונטערזוכונג. פון דעם שפיטאל איז עס ארויסגעקומען די נייעס, וואס די צייטונגען האבען צוטראגען איבערן לאנד און אויף וועלכער עטליכע גאר בעריהמטע דאקטוירים האבען ארויסגעזאגט א מיינונג.

דאס דאזיגע שטיקעל נייעס קומט גראד ווען אין אמעריקע ווערט פערקויפט אין גרויסע צאהלען א בוך מיט'ן נאמען: „פון א מאן א פרוי" אין דעם בוך ווערט דערציילט די מערקווירדיגסטע געשיכטע אין דער וועלט:

א בעריהמטער דענישער מאלער מיט'ן נאמען איגאר וועגענער, האט זיך אנגעהויבען פיהלען ווי ער וואלט געווען א פרוי. די זאך איז געקומען פלוצים. ער איז שוין געווען פערהייראט און האט געפיהרט א נארמאלען געשלעכט-לעבען מיט זיין פרוי. איינמאל צו א מאסקאראד האט ער זיך אנגעטאן ווי א פרוי, און די פרויען-מאסקע איז איהם אזוי געלונגען, אז קיינעם איז נישט איינגעפאלען, אז ער איז א מאן. דאס שפיל איז איהם געפעלען געווארען און ער פלעגט זיך אפט אזוי אנטאן ווי א פרוי, און ווען ער פלעגט זיך אזוי אנטאן, פלעגען איהם זיינע פריינד אנרופען אויף שפאס „לילי".

מיט דער צייט האט ער גענומען פיהלען, אז ווען ער טוט זיך אן ווי „לילי", איז ער גאר אנ'אנדער מענש: אז דעמאלט פיהלט ער גאר אינערליך אפילו ווי ער וואלט געווען א פרוי, און מיט דער צייט איז ער געווארען ווי א דאפעלטע פערזענליכקייט: אט איז ער געווען דער מאן איגאר און אט — די פרוי לילי. ער האט אפילו אנגעהויבען בלוטען פון נאז און פון אנדערע טיילען פון קערפער אלע חודש, ווי לילי וואלט געהאט איהר פרויען-פעריאד. ער איז געווען זיכער, אז כאטש אויסערליך איז ער א מאן, אבער אינווייניג האט ער די זעלבע ארגאנען וואס א פרוי.

ער האט גענומען געהן צו דאקטוירים און וואס ווייטער, אלץ אומגליקליכער האט ער זיך גענומען פיהלען, אלץ מעהר האט ער געוואלט זיין נישט אנ'„ער", נאר א „זי". ער האט שוין געהאלטען ביי פערציג יאהר און ער האט געזאגט זיין פרוי, אז אויב ער וועט נישט קאנען לעבען ווי א פרוי, וועט ער אינגאנצען בעגעהן זעלבסטמארד. צוליב דעם האט זי צוגעשטימט, ער זאל פאהרען קיין דרעזדען צו א געוויסען דאקטאר. וואס היילט אזעלכע זאכען, און יענער דאקטאר האט ערקלערט, אז דער דענישער קינסטלער בעהערט צו יענע טיפען, וואס ווערען גערופען „צווישען-געשלעכט" און וואס האבען די אינערליכע ארגאנען פון ביידע געשלעכטער.

מעהר האט דער מאלער נישט געדארפט. ער האט גלייך בעשלאסען זיך צו מאכען אפעראציעס כדי צו ווערן א פולשטענדיגע פרוי. צו ערשט האט ער זיך געלאזט אויסשניידען זיינע מענליכע ארגאנען. דערנאך האט ער זיך געמאכט א צווייטע אפעראציע, וואס האט איהם ענליך געמאכט אויף א פרוי. די דענישע רעגירונג האט איהם געגעבען א פאס אלס א פרוי, און דער דענישער קעניג אליין האט בטל געמאכט זיין הייראט. זיין פרוי האט געהייראט זייערס א פריינד, און זייער א געוועזענער חבר, אויך א מאלער, איז געווען גרייט מיט איהם, מיט „לילי'ן" הייסט, עס חתונה צו האבען, און זיי האבען טאקע געהייראט.

צוליב דעם האט ער געמוזט דורכגעהן נאך אנ'אפעראציע, און דער מאלער האט זיך נישט געוואלט בעגנוגענען בלויז מיט'ן פונקציאנירען אלס א פרוי. ער האט אויך געוואלט קענען האבען קינדער. אויך אזא אפעראציע האט ער דורכגעמאכט, אבער ער איז קורץ נאכדעם געשטארבען פון א הארץ-אטאקע. די גאנצע צייט פון זיינע אפעראציעס איז דער מאלער געגאנגען אונטערן פערשטעלטען נאמען „אנדרעאס ספאר", און אז ער איז געשטארבען איז זיין אמתער נאמען ארויסגעגעבען געווארען, וואס איז געווען איגאר וועגענער.

פון אלע זייטען ווערט פערזיכערט, אז די גאנצע זאך איז אבסאלוט אמת, און עס ווערען אין דעם בוך געדריקט אפילו בילדער פון דעם מאלער אין פערשידענע צייטען פון זיין איבערגאנג פון מאנסביל אין פרויענצימער. אז די זאך איז נישט אוממעגליך און אז עס זענען פעראן א סך ביישפילען אזעלכע פון מענשען וואס זענען האלב-מאן און האלב-פרוי, האבען צוגעגעבען בעריהמטע דאקטוירים, און א שפאנישער פראפעסאר האט אפילו אנגעשריבען א גאנץ בוך וועגען אזעלכע מענשען

אבער ווי אזוי קען פארט א מאן איבערגיין אין א פרוי און א פרוי — ווערען א מאן? דער דאזיגער וואונדער איז גארנישט אזוי גרויס ווען מען ווייסט עטליכע פונדאמענטאלע פאקטען וועגען די געשלעכטער.

עס זענען פאראן צייטען בשעת מען טראגט א קינד, ווען מען קאן נאך נישט וויסען צי דאס איז א יונגעל און א מיידעל. דאס הייסט, אז די נאטור האט שוין בעשטימט וואס עס זאל אויסוואקסען: א מאן אדער א פרוי. אבער אויפן קינדס קערפער זעהט מען עס נאך נישט. די געשלעכט-ארגאנען זענען נאך אין דעם אומגעבארענעם קינד נישט ענטוויקעלט.

שפעטער אפילו, ווען די געשלעכטס-גלידער הויבען שוין אן צו וואקסען אין קינד, קאן מען נאך אלץ נישט וויסען, צי עס וועט זיין א יונגעל צי א מיידעל. ווארום אין די ערשטע סטאדיעס פון וואקסען קוקען די ארגאנען אויס גלייך ביי ביידען. דאס הייסט, אז כאטש ביי דעם געבוירענעם מענשען זענען די צוויי געשלעכטער שטארק פערשידען איינס פון דאס אנדערע, זענען זיי אבער אין די ערשטע חדשים פון דעם אומגעבוירענעם מענשען גארנישט אזוי פערשידען. פערקערט: זיי זעהען אויס דאס זעלבע. ערשט שפעטער קומען קליינע ענדערונגען אין די זעלבע גלידער, וואס מאכען זיי אויסקוקען פערשידען.

עס איז דעריבער אויך מעגליך, אז וואס שייך די אינעווייניגסטע ארגאנען פון געשלעכט, זענען זיי אויך דא פון ביידע-ערליי ביים מענשען. עס איז אנגענומען פון א טייל דאקטוירים, אז עס זענען פעראן מענער, וואס זיינען אומאנטוויקעלט און נישט אקטיוו, דאס איז זיי פערבליבען פון יענער צייט, ווען עס איז נאך נישט געווען בעשטימט צו וועלכען געשלעכט מ'וועט געהערען: צום מענליכען אדער צום ווייבליכען. אזוי קאן אויך זיין, אז אין א פרוי זאלען פערבלייבען אינווייניג די טיילען פון מענליכקייט, וואס זי האט געהאט אין די ערשטע חדשים פון איהר לעבען אין דער מוטער'ס לייב.

ווייטער איז דא א מעגליכקייט, אז דער אומאנטוויקעלטער טייל פון ווייבליכקייט אין דעם מאן, זאל פלוצים נעמען זיך ענטוויקלען און ווערען אקטיוו, אדער אז דער אומאנטוויקעלטער און אומטעטיקער טייל פון מענליכקייט אין דער פרוי, זאל זיך אנהויבען אנטוויקלען און ווערען אקטיוו.

ארטאפעדישער אנשטאלט
בראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיססמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

דוד אל-ראי, דער פאלשער משיח

פון ש. בערג.

3.

דוד אל-ראי נעמט געפאנגען דעם סולטאנ'ס ווייבער.

דעם הערשער'ס ליבוואך איז לאנג געלעגען אויף דער ערד און א צאהן האט זיי געקלאפט אן א צאהן, זענען דערווייל די יודישע מיידלעך צוריקגעלאפען אין שטאט אריין, און קיין ביז איז זיי נישט געשעהן.

ווי א פייער האט זיך פערשפרייט די נייעס איבער דער שטאט. די יודען האבען זיך געפרייט, וואס די יודישע טעכטער איז נישט געווארען פער אומרייניגט; זיי האבען אבער מורא געהאט, אז זיי וועלען האבען דורך דעם גרויסע צרות דער הערשער איז געווען דעם סולטאנ'ס ברודער, וועט דער סולטאן זיך נוקם זיין אן אלע יודען.

זייער שרעק איז נישט געווען אומזיסט. דעם הערשער'ס געהילף האט דיזעלבע נאכט ארעסטירט די אנגעזעהענסטע יודען פון שטאט, און דעם „ראש הגולה" מיט זיין הויזגעזינט. דוד אל-ראי איז געבליבען אויף דער פריי, די שארפסטע שפיאנען האבען איהם געזוכט און נישט געקאנט געפינען.

דער סולטאן פון פערסיע האט געהערט, וואס עס איז געשעהן, און ער האט געברענט פאר צארן. א הינטישער יוד, האט ער געשריגען, א שפל'דיגער קנעכט האט דערמארדעט דעם הערשער פון שטאט, דעם ברודער פון סולטאן פון גאנץ פערסיע, דעם קעניג איבער אלע קעניגען, — דאס איז א בזיון, מען מוז ברענגען דעם ווידערשפעניגען קנעכט צו איהם א לעבעדיגען, האט ער בעפוילען, ווייל ער וויל אליין, מיט זיינע אייגענע הענט, זיך אפרעכנען מיט איהם. די ארעסטירטע יודען האט ער געהאלטען פאר דעם משכון, ביז ער וועט ארייכקריגען דוד אל-ראי'ן אין זיינע הענט אריין, א-טערמין האט ער בעשטימט, אויב נאך דרייסיג טעג וועלען די יודען נישט צושטעלען דוד אל-ראי'ן צו איהם, וועט ער דרעשען די לייבער פון די ארעסטירטע, און דערנאך זיי אויפהענגען.

דער דרייסיגסטער טאג האט זיך דערנעהענטערט, ניין און צוואנציג טעג זענען אריבער. אין דער תפיסה האט מען שוין געגרייט די דרעש-אינסטרומענטען, תליות גענומען בויען אינמיטען מארק, איז די הויפט-שטאט אויפגעטרייסעלט געווארען פון א נייער איבערראשונג. דער סולטאן האט ווילד געשטורעמט און בעגראבען זיין פנים פאר שאנד, ווייל זיינט פערסיע עקזיסטירט, האט נישט פאסירט אזא זאך, ווי יעצט פריהמארגען.

דעם סולטאנ'ס ווייבער און קעבס-ווייבער מיט די קינדער זענען בענומען געווארען געפאנגען. ווי אלע טאג זענען זיי דעם פריהמארגען ארויסגעפאהרען הינטער דער שטאט אויף א שפאציר, איז א בעוואפענטע באנדע זיי בעפאלען, צעטריבען די יעוונוכען און די סאלדאטען, אוועקגעפיהרט דעם סולטאנס ווייבער און קינדער, און מען ווייסט נישט וואו זיי זענען אהינגעקומען.

— איך וועל אלעמען אויפהענגען! — האט דער סולטאן געשריגען, — די יעוונוכען און די סאלדאטען, און די וויזירען אויך! אזא ארדנונג הערשט אין מיין הויפטשטאט!

און ווי דער סולטאן האט אזוי געשטורעמט, און אלע אין פאלאץ זענען געווארען שטום פאר שרעק, איז פלוצלינג אריין דוד אל-ראי, קיינער האט איהם נישט געזעהן אריינקומען. נאר ווי פון הימעל אראפ, האט ער זיך בעוויזען, געשטאנען א גלייכער, א שטאלצער, פאר דעם סולטאן, און מיט א פעסטער שטים האט ער געפאדערט:

— סולטאן פון פערסיע! איך, דוד אל-ראי, דער מלך פון די יודען, פאדער פון דיר, דו זאלסט בעפרייען די ארעסטירטע יודען! דו זאלסט זיי פאר א משכון פאר מיין קאפ, האב איך געפאנגען דיין הויזגעזינט, און איך האלט דיינע ווייבער און קינדער פאר א משכון, ביז דו וועסט בעפרייען די אומשולדיגע יודען. זיי זענען ריין פון זינד. איך האב געטויט דיין ברודער. ער האט געוואלט פעראומרייניגען איינע פון מיינע שוועסטער.

דערשטוינט, מיט אנ'אויפגעריסען מויל, האט דער סולטאן אויסגעהערט דוד אל-ראי'ס שטרענגע רייד, און די הויפלייט איז בעפאלען א פאניק.

— וואס איז דיין ענטפער, סולטאן פון פערסיע? — האט דוד אל-ראי געפרעגט — איך ווארען דיך, דאס וואס דו וועסט טאן צו די יודען, וועל איך טאן צו דיינע ווייבער און קינדער.

א ווייל'ע האט דער סולטאן געשוויגען. פלוצלונג האט ער אנגעהויבען שרייען, ווי א געריהרטער פון זינען:

— בינדט איהם! שמידט איהם אין קייטען וואס שווייגט איהר און הערט ווי א קנעכט לעסטערט דעם „קעניג איבער אלע קעניגען"? איך וועל אייך אלעמען אויסראטען!

צעטומעלטע האבען זיי זיך גענומען רוקען פאמעליך צו איהם, איז ער אנ'אויגענבליק נישט געווארען.

איידער די זון איז פערגאנגען האט דער סולטאן ארויסגעלאזט די יודען פון תפיסה, און זיינע ווייבער און קינדער האבען זיך אומגעקעהרט אהיים

וואס איז דא געשעהען?

אט וואס ס'איז געשעהן. באלד ווי דוד אל ראי האט געטויט דעם הערשער פון שטאט, האט ער געוואוסט, אז דער סולטאן וועט זיך וועלען נוקם זיין אן די יודען. איז ער גלייך אוועק צו די בערג-יודען. זיי זענען געווען העלדען, אומדערשראקענע און אויסגעצייכענטע קריגער. האט ער זיי דערציילט, וואס ס'איז געשעהן. און וואס פאר א געפאהר עס הענגט אויף די קעפ פון אלע יודען. ער האט זיי גערופען, זיי זאלען מיט מאכט צווינגען דעם סולטאן, ער זאל נישט אויסלאזען זיין כעס אויף די יודען.

מיט זיינע פלאמיגע רייד האט ער אנגעצונדען א פייער אין זייערע הערצער, און זיי האבען צו איהם געזאגט אזוי:

— פיהר אונז, געזאלבטער פון גאט, משיח פון די יודען, און מיר וועלען געהען נאך דיר!

האט ער אויסגעקליבען דריי הונדערט גבורים, און געזאגט צו זיי, אז דאס וועט זיין א סימן: וועלען זיי בעגליקען, איז א בעוויז, אז גאט האט זיך דערבארימט אויף זיינע קינדער, און ער וועט זיי אויסלייזען. אויב נישט, וועלען זיי אומקומען אויף קידוש השם, זיי ווילען דאך ראטעווען די יודען פון זייער גרויזאמען הערשער.

די שווערדען האבען זיי בעהאלטען אונטער די מאנטלען און זיך געלאזט אין וועג אריין. ביי טאג זענען זיי געווען בעהאלטען אין היילען און גריבער, געגאנגען זענען זיי נאר ביי נאכט. דוד אל ראי האט געוואוסט, אז דעם סולטאנס ווייבער און קינדער פאהרען אלע טאג שפאצירען, האט ער מיט זיין מחנה געלויערט אויף זיי, און זיי פלוצלונג בעפאלען.

דער סולטאן האט מורא געהאט צו טון שלעכטס די יודען, ער איז אבער געווען אומרוהיג; ווער ווייס, וואס דער כשוף-מאכער וועט איהם נאך אפטון. האט ער גערופען די קליגסטע לייט פון לאנד אויף א בעראטונג, וואס צו טון.

דוד אל-ראי מיט זיינע דריי הונדערט גבורים האבען זיך אומגעקעהרט אין די בערג, און ער האט גענומען ארגאניזירען אנ'ארמיי צו געהן אויף ארץ-ישראל. ער האט צושיקט שליחים איבער גאנץ פערסיע, קיין בבל, באגדאד און אראביע, און געלאזט אנזאגען די יודען, אז די צייט פון דער גאולה איז געקומען; גאט האט איהם אויסגעקליבען פאר משיח, ער האט שוין אנ'ארמיי. א סך יודען גלויבען שוין אין איהם. און ער האט גערופען אלע יודען צוצושטעהן צו איהם, און אריינצוטרעטען אין זיין ארמיי.

די בשורה פון אויסלייזונג האט אנגעצונדען די יודען פון די דאזיגע לענדער, און זיי האבען אנגעהויבען גלויבען, אז דאס זענען די לעצטע טעג פון גלות. מאסענווייז זענען זיי צוגעשטאנען צו דעם משיח. אומעטום האבען זיי זיך גענומען גרייטען צו דער גאולה.

(ווייטער מאר.)

פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע

בעזוך פון נחום סאָקאָלאָוו. — פּראָטעסט-אַקציע געגען די עליה-בעגרענצונגען. — יובּילעאום פון ד״ר ווייצמאַן. — אָרגאַניזאַציאָנעלע ענינים א. א. וו.

אונטערן פאָרזיץ פון ה' ליטווין איז פאָרגעקומען א זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט.

דער פאָרזיצענדער טיילט מיט וועגען טויט פון איינעם פון די עלטסטע ציוניסטישע עסקנים אין לאָדז, צאָהן-אַרצט שלמה ראַקישקי. די אַנוועזענדע בעעהרען זיין אָנדענקען דורך אויפשטעהן.

עס ווערט אויסגעהערט א באַריכט וועגען די פאָרבערייטונגען צום קבלת פּנים פאַר'ן פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, נחום סאָקאָלאָוו, וועלכער קומט מאָרגען דינסטאָג 4 נאָכמיטאָג אין לאָדז און דער פייערליכער אַקאַדעמיע, וואָס וועט איינגעאָרדענט ווערן אין אָוונד אין פילהאַרמאָניע זאַל.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די בעגרענצונגען פון דער עליה קיין ארץ-ישראל און די לעצטע שטרענגע פאָראָרדנונגען פון דער א״י-רעגירונג לגבי די נישט לעגאַליזירטע טוריסטען, ווערט בעשלאָסען אָנצוהויבען אַ גרויסע פּראָטעסט-אַקציע אין דער שטאָט צוזאַמען מיט אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען, נאַציאָנאַלע און געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס.

צוליב'ן 60-טען געבורטס-טאָג פון ג. פּרעזידענט פון אַלוועלטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פּראָפ. חיים ווייצמאַן ווערט בעשלאָסען אַרויסצושיקען צום יובילאַר א בעגריסונגס-טעלעגראַמע.

עס ווערט אויך בעשלאָסען צו בעגריסען דורך א ספּעציעלע דעלעגאַציע דעם פאָרזיצענדען פון דער לאָדזער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, דעפּ. ד״ר ראָזענבלאַט צוליב זיין געזונט ווערן און צוריקקעהר קיין לאָדז נאָכ'ן אונגליקספאַל, וואָס ער האָט געליטען אין פאַריז.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פאַרברייטערונג פון דער אָרגאַניזאַציאָנעלער טעטיגקייט ווערט בעשלאָסען צו קאָאָפּטירען צו דער קאָמיסיע פאַר די יוגענד אָרגאַניזאַציעס און אָבטיילונגען 2 פאָרשטעהער פון דער אָרג. „התחיה".

נאָך א אינטערפּעלאַציע פון ה' קאַראַ, ווערט נאָך אַדורכגעפיהרט א דעבאַטע וועגען דער שטעלונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט צו מאַנכע פראַגען פון דער אָרטיגער ציוניסטישער פּאָליטיק און דערמיט ווערט די זיצונג געשלאָסען.

גענ. דיר. האַנעמאַן — בעפרייט

דער גענ. וויצע-דירעקטאָר פון ק. ק. אָ. יאַן האַנעמאַן, וועלכער איז בשעתו געהאַט אַרעסטירט געוואָרען, איז עהרענכטען בעפרייט געוואָרען פון אַרעסט.

א חינוך-הספר-פייערונג

זונטאָג, דעם 10. דעצעמבער אָרדענט איין „מחזיקי הדת", סאָלנאַ 7 און די תלמוד-תורה בושעזשינער 23 אַן עפענטליכען חינוך-הספר אין „פילהאַרמאָניע".

„מחזיקי הדת" עקזיסטירט שוין העכער 30 יאָהר. די פאַרוואַלטונגען מאַכען גרויסע פאָרברייטונגען צו דער פייערונג. עס קומען צופאָהרען דער ריישער רב דעפּ. הרב לעווין, פּרעשעווער רב, דער יאַוואָזנער רב און דער פּרעזעס פון „אגודת-ישראל" הרב יצחק מאיר לעווין.

פון „פילהאַרמאָניע"

נעכטען איז אין פילהאַרמאָניע נישט געשפּילט געוואָרען. היינט ווערט אויך נישט געשפּילט, מחמת דער פּלוצלינגער קראַנקהייט פון בן-ציון וויטלער.

נ״ע יענטע ראַכעל ווינטער

נעכטען איז אין אונזער שטאָט געשטאָרבען פרוי יענטע ראַכעל ווינטער, וועלכע האָט מיט איהר גוטהאַרציגקייט צו נויטבעדערפטיגע און קראַנקע אַרויסגעוויזען גרויסע אָפּפערוויליגקייט. זי איז געווען געשעצט אין די קרייזען, וואו זי האָט פערקעהרט. פרוי ווינטער איז יאָהרענלאַנג געווען טעטיג אין מעהרערע פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס.

ת.נ.צ.ב.ה.

ווער ווייסט?

נעכטען אין דער פריה איז אַוועקגעגאַנגען פון דער היים דער 19-יעהריגער אפרים דוטקעוויטש. ער געהט אָנגעטון אַ לאַנגען לעדער-מאַנטעל, אַ ציקליסטען-היטעל, אַ הויכער, ברונעט. ווער ס'ווייסט עפּיס וועגען איהם, ווערט געבעטען צו וויסען צו געבען ביי וואָלקאָוויטש, סאָלודניאָווע 18.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 27 נאָוועמבער 1933

7,00 צייט-סיגנאַל, 7.05 גימנאַסטיק, 7,20 גראַמאָפאָן, ידיעות, 7,40 גראַמאָפאָן, 7.52 הויזווירטשאַפט, 11,40 פּרעסע, ידיעות, 11,57 צייט-סיגנאַל, 12,05 גראַמאָפאָן, ידיעות, 12.38 מוזיק, 3,25 עקספּאָרט. 3,30 קאָמוניקאַט, 3,40 גראַמאָפאָן, 3,55 מוזיק. 4,40 לעקציע פּראָווינציזיש, 4,55 קאַמעראַל-קאָנצערט, 5,50 רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, קאָמוניקאַט פון לאָדז, 6,00 רעפּאָרטאַזש, 6,20 קאָנצערט, 7,05 פערשידענעס, 7,25 רעפּאָרטאַזש, 7.40 ספּאָרט, ידיעות, 8,00 מוזיק, פעליעטאָן, 10,25 טאַנץ-מוזיק. 11,00 ידיעות און קאָמוניקאַטען, 11,05 טאַנץ-מוזיק.

פון אויסלאַנד

5,30 רוים — קאָנצערט 7,00 שטוטגאַרט — אָפּערע פון וואַגנער. 8,45 בודאַפּעשט — סימפ. קאָנצערט. 9,00 דאַווענטרי — רעוויו. 10,00 לאָנדאָן — קאָנצערט.

TEATR REWJI KOMIKÓW
Al. I Maja 2.

היינט און פאלג. טעג!
פון דער גרויסער אַקטועלער רעווי א. טיטל:
בראַנאָווסקי
מיט אונז!
דער קעניג פון די קאָמיקערס
2 פאָרשטעלונגען: אָנהויב 8 און 10 אָוונד.
דער זאַל איז גוט בעהייצט.
איינגאַנג נאָך יעדען נומער.
איינגאַנג פון 50 גר.

מעלדונג

יודענשטאַאַטס-פּאַרטיי (איגוד המדינתיים)
פּילסודסקיעגאָ 57.

מיטוואָך, דעם 29. ד.ח. 8.30 אָוונד קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל א פערזאַמלונג געווידמעט די לעצטע גזירות פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג געגען דער יודישער עליה א.ד.ס. „אין קאַמף פאַר א פרייען אויסבוי פון די יודישע מלוכה אין ארץ ישראל". עס בעטייליגען זיך די ח״ח: זאַנדער, מגר. ניילער, אינזש. קורץ, סטוד. שפּעטקי, בלאָט און אַנדערע. איינגאַנג פריי! חברים און סימפּאַטיקער קומט מאַסענווייז.

ד״ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעמשניצע-פּרייזן

היינט פ״עזענטירען מיר דאָס גרעסטע מייסטערווערק פון ציקל ציגיינער-ראָמאַנסען
„דער קעניג פון די ציגיינער"
Don Jose Mojica, Rosito Morena
מעכטיגער פילם פול מיט רייץ. — אין די הויפּטראָלען:
אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג
קלאַנג-קינאָ CAPITOL

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

א לערן-יונגעל פון אָרנטליכע עלטערן קען זיך מעלדען אין דער צוקערניע קאַמעק, קאָנסטאַנטינער 9. 6455

ענערגישע פערזאָנען קענען פערדינען ביז 1000 זל. אַ מאָנאַט. אינפאָרמאַציעס ערטיילט: Towarzystwo Bankowe w Grodnie, ul. Hoovera 9

קאָפּעלושען רייניגט כעמיש. פאַסאָנירט מיט האַביק סיסטעם Pogotowie Krawieckie Kiersza. Wstąp Żeromskiego 91 dzwoń 163,30 6429

אַנ'אָבערלאָק 3-פעדימדיגער און אַ 8/70-ער שטריק-מאַשין צו פערקויפען. באַזאַרנאַ 7. וו. 8 פון 2—4 נאָכמ. 6449

ראַקאַלען

פון זאָפּאָרט צו פערמיטען א שטוב מיט א קיך אָהן אָפּטרעט-געלד מיט בעלייכטונג. סטאַרא שיקאָווסקאַ 16. צו פערדינגען ביים ווירט באָרנשטיין, שענקיעוויטשאַ 9 פון 3—7 אָוונד. 6452

Dr. S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאָג און יום-טוב פון 8—2 נאָכמ.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9 - 1 פאָרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. LEON FUCHS
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף וואָלטשאַנסקאַ 65
(רוג אַנדזשעיאַ) טעל. 172-44
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמ.

כעמיש-באַקטעריאַלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
מ. שאַץ
לאָדז, פּעטריקאָווער 37.
טעל. 230-85
פיהרט אַדורך זעמטליכע ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א.א.

כירורגישער קאַבינעט
Dra med.
M. Kantor
איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף זשעלאַזנאַ 5
טעל. 112-22
נעהמט אָן פון 1—3 און פון 6—8 אָוו.
לעמשניצע-פּרייזען.

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אָפּעראַציעס, אָפּאַטרונקעס, הייליט זשילאַקעס א.ס.וו., נעמט אָן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אָוו.
לעמשניצע-פּרייזן.

הויפּט-בוכהאַלטער
פון אַ גרויסער אַקציען-געזעלשאַפט, ערן טיילט אונטערריכט אין בוכפיהרונג און אין פּוילישער און ענגלישער האַנדעלס-קאָרעספּאָנדענץ. צוגענגליכע פּרייזען. אָפערטען אונטער „גרופּען-אונטערריכט" אין אַדמ. פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

זיכערע הילף און אַ רפואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פערגיסונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף, פאַר הויקערס אָהן פּיס.

פערלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מעגעשען-קאָפּ, און עס פאַלט אַריין אין דעם פּיס איז דער קראַנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבט. ספּעציעלע גומענע הייל-באַנדאַזשען בעזונדערע זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, ליימונגען ספּעציעלע הייל-גאָרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרומטע פּיס און פלאַכע פּיס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פּיס.

שטאַפּאַנגען טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

אַכטונג
זייט דעם ערשטען אָקטאָבער ד. י. ווערען אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט נור פון מיר פערזענליך בעהאַנדעלט.

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאָגונג.

דערמיט דאַנק איך העריצליך דעם בערי־המטען ספּעציאַליסט-אָרטאָפּעד ה' דיר. י. ראַפּאַפּאָרט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פראָנט, פּאַרטער, וועלכער האָט דורך זיין מעטאָדע מיט גרויס ערפאָלג אויסגעהיילט מיין מבעריסולאָזע טאָכטער און מיט זיין אויסגעצייכענטען אָרטאָפּעדישען גאָרסעט פערהיט פון א הויקער, וואָס האָט איין טאָכטער געדראָהט.

(—) Janina Jezierowa,
żona przodównika p.p.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס א חודש מיט אָפּטראָגען א היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר א מילימעטער-שורה

פאַר'ן טעקסט	פרייטאָג און ערב-יו״ט—24 גר.	אין דער זייט שפּאַלטען
אין טעקסט—40	—60	4
נאָכ'ן טעקסט—12	—18	

נעקראָלאָגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א וואָרט

פאַר'ן אינהאַלט און טאָן פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט. פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבער־ריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

Za wydawnictwo „Naier Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Naier Folksblat", Piotrkowska 2?.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman